

Täysistunto

Keskiviikko 27.9.2017 klo 14.00—19.02

3. Valtioneuvoston selonteko keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmasta vuoteen 2030

Valtioneuvoston selonteko VNS 7/2017 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan, jolle liikenne- ja viestintävaliokunnan, maa- ja metsätalousvaliokunnan sekä talousvaliokunnan on annettava lausunto.

Ministeri Kimmo Tiilikaisen esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään etukäteen pyydettyjen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Ryhmäpuheenvuorojen pituus on enintään 5 minuuttia ja muiden etukäteen varattujen puheenvuorojen pituus enintään 5 minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään 5 minuuttia. Lisäksi myönnän harkitsemassani järjestyksessä enintään 1 tai 2 minuutin pituisia vastauspuheenvuoroja.

Tästä asiakohdasta käydään keskustelua kello 16.15 saakka, eli kahden tunnin ajan. Mikäli puhujalistaa ei ehditä annetussa ajassa käydä loppuun, keskustelu ja asian käsittely keskeytetään ja keskustelua jatketaan päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi. Jos keskustelu asiasta puolestaan päättyy ennen sille varatun määrärajan päättymistä, siirrytään päiväjärjestyksen seuraavaan eli 4. kohtaan.

Keskustelu

14.15 Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lähetekeskustelussa on keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma, tai lyhyemmin ilmastosuunnitelma, jolla toimeenpannaan Suomen osalta Pariisin ilmastositomusta ja EU:n vuoden 2030 ilmastotavoitteita. Suomihan toimii kansainvälisesti hyvin aktiivisena ilmastopolitiikan edistäjänä. Minulla itselläni oli ilo Pariisin sopimusta neuvoteltaessa olla yksi EU:n ministeritason neuvottelijoita viimeisen viikon aikana, ja osallistuimme myös hyvin rakentavalla, vahvalla panoksella EU:n yhteisten tavoitteitten muotoiluun ilmastopolitiikan toimeenpanemiseksi. [Olavi Ala-Nissilä: Oli hieno suoritus!] Tuo Pariisin sopimus antaa tavoitteen: kaikilta mailta tarvitaan konkretiaa. Tässä ensimmäisessä ilmastolain mukaisessa ilmastosuunnitelmassa nyt juuri määritellään ne toimet, joilla Suomessa vastataan EU:n vuoden 2030 ilmastotavoitteisiin päästökaupan ulkopuolella. Suomella on yksi EU:n kunnianhimoisimpia tavoitteita: 39 prosentin päästövähennysten toteuttaminen tällä saralla. [Eero Heinäluoma: Miksi se on niin kova?] Tässä ilmastosuunnitelmassa tarkastelu on nimenomaan lisätoimissa. Ensinnäkin on katsottu, mihin nykyiset toimet ja nykyinen kehitys johtavat, ja sen jälkeen arvioitu, mitä tarvitsemme lisää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

Ilmastosuunnitelmassa esitellään 57 toimenpidettä, joista hyvin merkittävä osa, 17 kappaletta, koskee liikennettä. Suunnitelma on ankkuroitu tiukasti nykyiseen ja tulevaan. Noissa toimenpiteissä pohditaan, miten pystymme käyttämään digitalisaation tuomia hyötyjä, mitä etuja jakamistalous tuo ilmastotavoitteitten toteuttamiseen, miten erilaisia älykkäitä ratkaisuja niin energiaverkoissa kuin liikenteessä pystytään hyödyntämään ja mikä voi olla kokeilujen ja uusien palveluitten merkitys, kun matkaamme kohti ilmastoystävällisempää tulevaisuutta. Suunnitelma sisältää osittain jo nyt käytössä olevien toimien vahvistamista ja osittain täysin uudenlaisia toimenpiteitä päästöjen vähentämiseksi. Tarkoitus on varmistaa, että siirtyminen kohti vähähiilistä yhteiskuntaa tapahtuu mahdollisimman helposti. Etsitään siis paras reitti eteenpäin. Ilmastosuunnitelma ei tuo suomalaisille äkillisiä muutoksia, mutta se näyttää suuntaa, mihin meidän askel askeleelta pitää edetä, ja toisaalta kuvaa niitä mahdollisuuksia, mitä jokainen ilmaston lämpenemisestä huolissaan oleva kansalainen voi omassa toiminnassaan ja arjessaan tehdä ja toteuttaa.

Arvoisa puhemies! Liikenteessä meillä on parhaat lisäpäästövähennysmahdollisuudet. Nyt viidennes kaikista Suomen kasvihuonekaasupäästöistä tulee liikenteen saralta, ja ne muodostavat päästökaupan ulkopuolella olevan sektorin päästöistä peräti 40 prosenttia. Tavoitteena hallituksella on, että liikenteen päästöt puolitetaan vuoteen 2030 mennessä. [Eero Heinäluoma: Kova tavoite!] Edelleen pidemmällä aikavälillä tavoitteena on, että tieliikenne olisi lähes päästötöntä vuonna 2050. Vuonna 2030 sähkön ja uusiutuvien polttoaineiden osuus tieliikenteen energiasta olisi vähintään 40 prosenttia. Tässä paino on sanalla "vähintään". Nimittäin mitä enemmän meillä on sähkö- ja biokaasua käyttäviä vähäpäästöisiä autoja, sitä enemmän voimme jäljellä olevassa bensa- ja dieselautokannassa hyödyntää fossiilista korvaavaa uusiutuvaa polttoainetta. Nämä tukevat toisiaan — sähköinen liikenne, kaasuliikenne ja uusiutuvat liikennepolttonesteet.

Fossiilisista polttoaineista pois siirtyminen on suurin haasteemme. Siihen tarvitaan kaikki mahdolliset käyttövoimat, ja niitä on tässä suunnitelmassa hahmoteltu. Pelkästään käyttövoimien muutos ei riitä. Erittäin merkittävä rooli on ajoneuvojen ja liikennejärjestelmän energiatehokkuuden parantamisella. Kaupunkiseutujen liikennejärjestelmiä kehitetään maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksilla valtiovallan ja kaupunkien kesken, ja nyt vähäpäästöiseen liikenteeseen siirtymiseen haetaan nopeaa starttia hallituksen budjettiesityksessä esittämillä keinoilla, jotka ovat yhteneviä parlamentaarisen liikennetyöryhmän toimien kanssa. Esimerkiksi täyssähköautojen hankintaa sekä kaasu- ja etanolimuutosten tekemistä tuetaan 6 miljoonalla. Sähköisen liikenteen ja biokaasun liikennekäytön infrastruktuuria rakennetaan 3 miljoonan edistämispänsäällä. Tukien tarkempi kohdentaminen selviää myöhemmin. Ja myös romutuspalkkio tulee uudelleen käyttöön, kuten tiedätte. Näiden tukitoimien ajatus on vauhdittaa siirtymistä uusiin käyttövoimiin liikenteessä. Suhteellisen pienillä julkisilla panoksilla saamme sysäyksen aikaan, ja lopullinen veto esimerkiksi sähköisessä liikenteessä tulee tapahtumaan sitten markkinoitten kautta ajoneuvojen teknologian kehittymisen ja hintojen halpenemisen myötä.

Öljystä pois pääseminen, fossiilisen öljyn käytön vähentäminen, tulee olemaan se keskeinen tavoite, mikäli maailma mielii onnistua ilmastomuutoksen vastaisessa työssä. Kansainvälisen energijärjestön IEA:n mukaan fossiilisen öljyn käyttö uhkaa globaalisti kasvaa vielä pitkään, joten todella tarvitsemme kaikki keinot käyttöön sen vähentämiseksi.

Arvoisa puhemies! Ilmastosuunnitelmassa annetaan myös vinkkejä siitä, miten ilmastosta huolestuneet kansalaiset voivat arjessaan toimia. Kun tämä ilmastosuunnitelma koskee liikennettä, kiinteistöjen lämmitystä, jätehuoltoa, maataloutta, oikeastaan sanalla sa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

noen meidän arkielämäämme eli asumista ja liikkumista, niin silloin kansalaisten aktiivisuudella on iso rooli. Ilmastosuunnitelma ei lataa velvoitteita kansalaisten niskaan vaan pikemminkin auttaa huomaamaan mahdollisuuksia. Ilmastosuunnitelman tavoitteena on kannustaa pääasiassa informaatio-ohjauksen keinoin ilmastoystävällisiin toimiin. Esimerkiksi Sitran julkaisema "100 fiksua arjen tekoa" antaa käytännön vinkkejä tähän työhön. Tarvitaan myös suomalaista keksijäluonnetta. Meillä on pitkät perinteet tuunaja- ja oppijakansana. Olemme myös Slush-maa eli innovaatisten, eteenpäin katsovien kasvuyritysten kotimaa. Nyt tällaiselle toiminnalle on kysyntää.

Myös yrityksillä on keskeinen rooli kansalaisten ohella. Tarvitsemme uusia sovelluksia, esimerkiksi liikenteen sovelluksia, liikenne palveluna -konseptia. Ruokahävikin pienentämisessä meillä on yritysten tarjoamia sovelluksia, joilla voi ostaa ylijäämäruokaa, ja niin päin pois. Yritykset tarjoavat kuluttajille älykkäitä taloteknisiä ratkaisuja.

Tuosta ruokahävikin merkityksestä haluan vielä sanasen sanoa enemmän. Nimittäin niitä pieniä ilmastotekoja voi tehdä sillä päivittäisellä ruokavalinnalla niin kaupassa kuin myös työpaikkaruokalassa ruokaa lautaselle ottaessaan. Ehdottomasti tehokkain keino vähentää ruoantuotannon ilmastovaikutuksia on ruoan hävikin pienentäminen. Suomessa noin kymmenesosa ruoasta menee hävikkiin, ravintoloissa jopa viidesosa. Maailmanlaajuisesti ruokaa heitetään pois 1,3 miljardia tonnia. Sillä ruokkisi 2 miljardia ihmistä. Tässä meille on haastetta.

Arvoisa puhemies! Myös kunnat ovat tärkeässä asemassa ilmastosuunnitelmaa toteutettaessa. Nimittäin itse asiassa kunnat tekevät hyvin suuren osan niistä ratkaisuista, joita nyt kaivataan. Arvostan monien kuntien ja kaupunkien aloitteellisuutta ja sitoutumista kunnianhimoisiin ilmastotavoitteisiin. Kunnat ovat monessa asiassa toimineet ja voivat jatkosakin toimia edelläkävijöinä. Kunnissa laaditaan parhaillaan kuntastrategioita, ja on aivan olennaista, että näissä strategioissa huomioidaan myös ilmasto- ja päästötavoitteet. Kunnat ovat myös opettaneet paljon valtiolle, mutta haluamme haastaa kuntia vieläkin parempaan. Esimerkiksi hiilineutraaleitten kuntien verkosto, 34 kuntaa tätä nykyä, on osoittanut, että kunnissa pystytään huomattavan nopealla tavalla tekemään energiatehokkuusinvestointeja, parantamaan siis energiatehokkuutta ja vähentämään kaiken kaikkiaan päästöjä. Monet kunnat ovat tehneet kymmenien prosenttien päästövähennyksiä viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana.

Ilmastosuunnitelmassa linjataan, että valtion kiinteistöissä luovutaan öljylämmityksestä vuoteen 2025 mennessä. Toivon, että kunnat ottavat tämän tai vieläkin kunnianhimoisemman tavoitteen käyttöönsä. Budjettiriihessä saimme varmistettua juuri, että ensi vuodelle on käytössä myös resursseja valtiovallan ja kuntien yhteistyöhön, kuntien parhainten käytäntöjen yhteen kokoamiseen, levittämiseen ja monistamiseen. Haluamme siis tukea sitä kaupunkien, maakuntien ja seutukuntien ilmastostrategista työtä, jolla aktiiviset seutukunnat ja kaupungit omia päästöjään alentavat. Kunnat toimivat myös moninaisissa verkostoissa, ja tätä verkostotyötä on tarkoitus edelleen avittaa.

Arvoisa puhemies! Ilmastosuunnitelmassa esitämme myös pitkän aikavälin tavoitteen, joka ei pääty vuoteen 2030 vaan katsoo pidemmälle. Pariisin sopimuksessa on esitetty tavoite, joka maailmanlaajuisesti täytyy saavuttaa, mikäli mielimme alle kahden asteen lämpenemisessä pysyä. Tuo tavoite on se, että vuosisadan jälkipuoliskolla maailmanlaajuisesti päästöjen ja nielujen tulisi olla tasapainossa. Eli ihmistoiminnan päästöjen täytyisi olla niin alhaiset, että maailman hiilinielut, kuten metsät ja valtameret, pystyvät tuon lopun hiilidioksidin sitomaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

Suomessa asetamme realistisen tavoitteen: hiilineutraalius vuonna 2045. Se tarkoittaa siis sitä, että ilmastosuunnitelmassa esitellyllä tavalla ja ilmastolaissa määritellyn suunnan mukaan vähennämme nopeasti päästöjä kohti vuosisadan puoliväliä mentäessä, ja kun pidämme samanaikaisesti huolen metsänielujen toiminnasta, metsien hyvästä kasvusta ja hoidosta, vuonna 2045 voimme olla hiilineutraali maa, päästöt ja nielut ovat tasapainossa. Maailmassa on yksi maa, joka ennen Suomea on uskaltanut tämänkaltaisen tavoitteen asettaa. Se on rakas naapurimme Ruotsi. Toivottavasti Suomi ja Ruotsi saavat seuraajia tässä kunnianhimoisessa tavoitteessa.

Arvoisa puhemies! Etenemme siis hallituksessa laajalla ja monella rintamalla aktiivisena ilmastopolitiikan toimijana. Teemme kansainvälistä yhteistyötä osana EU:ta, toimeenpanemme ilmastodiplomatian ja Pariisin sopimuksen täytäntöön panemiseksi, toimeenpanemme hallituksen jo aiemmin esittelemää energia- ja ilmastostrategiaa ja otamme tässä työssä huomioon myös parlamentaarisen työryhmän evästeet liikenteen päästöjen vähentämiseen. Myös ensi vuoden budjetti sisältää merkittäviä toimia ilmastosuunnitelman toteuttamiseksi. Suomi toimeenpanee kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa.

Puhemies Maria Lohela: Seuraavaksi ryhmäpuheenvuorokierros, ja sen aloittaa keskustan eduskuntaryhmän edustaja Honkonen. — Olkaa hyvä.

14.29 Petri Honkonen kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Maa on jätettävä tuleville sukupolville paremmassa kunnossa kuin sen on itse saanut. Tämä lause kuvaa keskustan arvoja ja ohjaa ylisukupolvisuuteen ja kestävään luontosuhteeseen. Luontoa viljellään ja varjellaan mutta ei suinkaan museoida. Nämä arvot ovat myös tämän kunnianhimoisen ja realistisen ilmastosuunnitelman kivijalka. Toteuttamalla sen yhdessä me suomalaiset teemme osamme ilmastomuutoksen vastaisessa kamppailussa, rakennamme kaikkialla maassa työllistävää, uusiutuvien luonnonvarojen hyödyntämiseen perustuvaa bio- ja kiertotaloutta, mahdollistamme kestävät valinnat arjessa niin kaupungeissa kuin maaseudullakin.

Arvoisa puhemies! Suomi on jo tukevasti oikealla tiellä. Tänä vuonna ensimmäistä kertaa uusiutuvan energian osuus kaikesta kulutetusta energiasta on yli puolet. Tilanne on historiallinen. Muutos on saatu aikaan nimenomaan keskustan ministereiden johdolla, keskustavetoisen hallituksen kaudella. Kauniit puheet ilmastomuutoksen pysäyttämisestä, hyvät vihreät, eivät enää riitä. On tekojen aika. Tarvitaan realistista vihreyttä. Toivottavasti pystymme yhteistyöhön yli hallitus- ja oppositiorajojen tämän suunnitelman toteuttamisessa.

Siirrymme ulkomaisesta fossiilisesta polttoaineesta kotimaiseen uusiutuvaan energiaan ja laajemmin bio- ja kiertotalouteen. Tämä tarkoittaa lisää euroja, työpaikkoja ja toimeentuloa Suomeen ja nimenomaan kaikkialle maahan. Jatkossa olemme sekä omavaraisempia että taloudellisesti vahvempia. Suomen pitää jatkossakin tehdä hyvää yhteistyötä, jotta pääsemme niihin tavoitteisiin, joita olemme uusiutuvan energian suhteen asettaneet. Tämä edellyttää esimerkiksi hyvää vuoropuhelua Euroopan parlamentin ja komission kanssa esimerkiksi uusiutuvan energian direktiivin osalta.

Arvoisa puhemies! Suomi luopuu kivihiilen käytöstä vuoteen 2030 mennessä. Kiitos Sipilän hallituksen, sen jälkeen synkkiä ja muistia kivihiilikasoja ei pitäisi löytyä enää yhdenkään suomalaisen kaupungin takapihoilta. Tavoitteena on hiilineutraali Suomi vuonna

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

2045. Se tarkoittaa, että hiilipäästöjä ei ole silloin enempää kuin yhteiskuntamme pystyy niitä sitomaan, aivan kuten ministeri Tiilikainen tässä edellä toi ilmi.

Metsämme ovat tässä myös isossa roolissa. Osana muutosta ulkomaisen tuontiöljyn käyttö puolitetaan. Liikenteessä siirrytään yhä enemmän uusiutuviin polttoaineisiin. Nopeimmat päästövähennykset saavutetaan uusiutuvilla polttoaineilla, kuten on tehty Ruotsissa ja muissa Pohjoismaissa. Sähköautojen ja biokaasuautojen määrää lisätään. Puurakentamista edistetään. Nämä sekä mahdollistavat kestävä kaupunkikehityksen että luovat elämisen edellytyksiä ja ennen muuta työpaikkoja myös muualle Suomeen. Tätä on tasapainoisen Suomen rakentaminen käytännössä.

Arvoisa puhemies! Jokainen meistä voi edistää muutosta omilla valinnoillaan omassa arjessa. Kyse on päivittäisistä päätöksistä, kuten vaikka pyörän käyttämisestä tai lähellä tuotetun ruuan hankkimisesta. Useimmiten ilmaston kannalta hyvät vaihtoehdot myös edistävät terveyttä ja säästävät rahaa. Yli puolet päästövähennystavoitteista saavutetaan liikenteen päästöjä vähentämällä. Siksi liikenteen muutokseen panostetaan paljon. Jatkossa autolla ajaminen tuottaa vähemmän päästöjä ja julkisen liikenteen käyttö, kävely ja pyöräily ovat entistä houkuttelevampia. Tätä on ylisukupolvisuus ja kestävä luontosuhde ja realistinen vihreys.

Romutuspalkkio, tuki bensa-auton muuttamiseksi kaasu- tai etanoliautoksi ja tuki sähköautoille vauhdittavat autojen uudistumista ympäristöystävällisempään suuntaan. Kaupungit ja kunnat ovat tärkeässä roolissa kevyen liikenteen väylien parantamisessa ja julkisen liikenteen kehittämisessä.

Arvoisa puhemies! Ilmastopolitiikan keskipitkän aikavälin suunnitelma tuo askelmerkit kansalaisille kohti vähähiilistä yhteiskuntaa. Omia vahvuksiamme vahvistamalla onnistumme. Muutos on käynnissä, ja siihen tarvitaan kaikkia. Keskustan eduskuntaryhmä tukee voimakkaasti tämän suunnitelman toteuttamista. Toimimalla nyt myös lapsemme ja lapsenlapsemme kiittävät.

14.34 Pauli Kiuru kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! "Ilmastomuutos sitoo pohjoisen ja etelän toisiinsa. Ajan myötä kukaan meistä ei voi välttyä sen tuhoisilta vaikutuksilta. Suorien ympäristövaikutusten lisäksi se vaikuttaa turvallisuuteen ja pakottaa ihmiset muuttamaan asuinseuduiltaan." Näin lausui tasavallan presidentti Niinistö puheessaan, jonka hän piti YK:n yleiskokouksessa viime viikolla.

Tänään käsittelemme keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmaa, joka on ensimmäinen laatuaan. Tarkastelujänne ulottuu vuoteen 2030. Taustalla ovat ilmastolain määrittelemät suuntaviivat ja EU:n päästövähennystavoite. Tarkoitus on varmistaa ilmastoa koskevan politiikkaamme johdonmukaisuus ja pitkäjänteisyys.

On syytä kerrata, miksi olemme tehneet ilmastolain, miksi olemme hyväksyneet Pariisin ilmastopöytäkirjan ja miksi nyt käsittelemme ilmastopolitiikkaamme. Kuten alun si-
taatista käy ilmi, ilmastopolitiikka on turvallisuuspolitiikkaa mutta myös maahanmuutto-
politiikkaa. Jos maahanmuutto huolestuttaa, kannattaa kiinnostua ilmastopolitiikasta. Maailmassa on kymmeniä miljoonia pakolaisia. Ilmastomuutoksen myötä tilanne voi pahentua nopeammin kuin osaamme edes kuvitella. Ilmastomuutos, väestönkasvu, maaperän köyhtyminen, poliittinen epävakaus, romahtaneet valtiot ja konfliktit kytkeytyvät toisiinsa. Mikään maa ei ole vaikutuksille immuuni. Mikään aita tai muuri ei pysäytä sään ääri-ilmiöitä ja vedenpinnan nousua. Ilmastomuutoksen torjunnan on oltava politiikan keskiössä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

Arvoisa puhemies! Suomi luopuu kivihiilen energiakäytöstä vuoteen 2030 mennessä. Liikenteessä on tapahtumassa polttomoottorin keksimiseen verrattava siirtymä. Tavoite on, että vuonna 2030 Suomessa on 250 000 sähköautoa. Muutoksen intensiteetti helposti yliarvioidaan vuoden tai kahden aikajänteellä mutta keskipitkällä aikavälillä puolestaan aliarvioidaan. Hallituksen talousarvioesityksessä katsotaan rohkeasti tulevaisuuteen. Pannostamme ilmastonmuutoksen torjuntaan toteuttamalla parlamentaarisen työryhmän liikenteen päästövähennyksiin tekemät esitykset. Puurakentamista nopeutetaan ja energia-tekniikan investointeja vauhditetaan.

Suomen ympäristöön ja ilmastoon liittyviä ponnisteluja on myös arvosteltu. Kritiikin kärki on kustannuksissa ja saamassamme hyödyssä. Monet tutkimukset osoittavat, että kiristynyt ympäristöohjaus on lisännyt yritysten voittoja ja kilpailukykyä. Toki on myös päinvastaisia esimerkkejä. Emme voi kuitenkaan pysäyttää väistämätöntä kehitystä. Uudistumista kaihtavat yritykset väistyvät niiden tieltä, jotka ovat sisäistäneet ilmastonmuutokseen liittyvät globaalit mahdollisuudet. Hukkalämpöä kierrättävä Nivos Oy ja ympäristöosaamisellaan kemianteollisuuden vientiä kirittävä Chemigate ovat loistavia yritysesimerkkejä uudesta ajattelusta. Voimme luoda uutta liiketoimintaa tavalla, joka on ilmastolta kestävä ja hyvinvointiamme lisäävää. Toinen tapa on vähätellä tutkittua tietoa, pyrkiä suojelemaan saastuttavia toimintamalleja ja lopulta taantua menneisyyden hyvinvointivaltioksi.

Arvoisa rouva puhemies! Valtion ohella kunnilla, yrityksillä ja kansalaisilla on oma vastuunsa ilmastopolitiikan onnistumisesta. Olemme keskimäärin melko hitaita tekemään konkreettisia muutoksia omissa valinnoissamme. Tarvitaan koulutusta ja opastusta, kannustavia veropäätöksiä ja esimerkiksi rakentamiseen liittyvää mahdollistavaa lainsäädäntöä. Hyvä esimerkki on romutuspalkkio-ohjelman jatkaminen liikennepäästöjen vähentämiseksi. Parhaimmillaan arvot ja lompakko on synkronoitu niin, että päätöksenteko on kulluttajille helppoa. Kotikaupungissani Valkeakoskella tontin ostajalle tai vuokraajalle on tarjottu alennusta, jos talon lämmityksessä käytetään uusiutuvaa energiaa.

Merkittävät päästöjen vähentämistä koskevat ratkaisut liittyvät kaupunkiseutujen yhdyskuntarakenteeseen ja toimivuuteen. Kaupungistuminen on trendi, johon on reagoitava ilmastonäkökulma huomioiden. Maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittamista edistetään MAL-sopimuksilla. Valtio on tehnyt sopimuksia neljän suurimman kaupunkiseudun kanssa. — Kiitos.

14.39 Tuula Haatainen sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänään me puhumme yhdestä kaikkein tärkeimmästä aiheesta, joka vaikuttaa kaikkeen muuhun. Ilmastopolitiikan onnistuminen ei määrittele vain poliitikkojen taitoa ja vastuullisuutta, se määrittelee planeettamme tulevaisuuden. Suomen on oltava kokoaan suurempi toimija kansainvälisessä ilmastopolitiikassa. Tarvitsemme kansainvälistä yhteistyötä, jotta Pariisin ilmastopöytäkirjan tavoite hillitä lämpeneminen 1,5 asteeseen saavutetaan. Suomen on osana Euroopan unionia toimittava esimerkkinä muille maille. Meillä on korkeat päästövähennystavoitteet, sillä meillä on myös korkeat päästöt. Tämä ilmastolain mukainen selonteko on hyvä keino seurata laajasti, mitä eri hallinnonaloilla tehdään ja mitä tarvitaan lisää. Tästä eteenpäin kaikkien toimien on keskityttävä siihen, että ilmaston lämpeneminen pysähtyy.

Ilmastonmuutos lisää pakolaisuutta. Afrikan väkiluku tuplaantuu vuoteen 2050 mennessä 2,5 miljardiin ihmiseen. Heistä puolet on alle 25-vuotiaita. Kun ihmisillä ei ole puhdasta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

vettä ja ruokaa, ei koulutuksen kautta näköalaa tulevaisuuteen eikä työmahdollisuuksia, on selvää, että he lähtevät liikkeelle. Tilanteeseen ei auta se, että rajat pistetään kiinni; täytyy puuttua syihin, jotka aiheuttavat kurjuutta ja toivottomuutta. Euroopan on oltava johtava voima yhteiskuntavakauden edistämisessä, ruokatuotantoon ja puhtaaseen veteen panostamisessa sekä koulutuksen parantamisessa. Näin voimme vahvistaa taloudellisesti ja sosiaalisesti ja ympäristön kannalta kestävä kehitystä.

Esitän, että Suomi lähtee ajamaan voimakkaasti ja nopeasti EU-yhteistyötä, jolla auttamisen kohteet priorisoidaan ja voimavaroja myös yhdistetään. EU on jo nyt maailman suurin kehitysyhteistyön tekijä. Varat voi ja pitää käyttää tehokkaammin, jotta ihmisille saadaan näköala tulevaan. Sehän parantaa ihmisten elinolosuhteita ja uskoa parempaan tulevaisuuteen, ja se myös keventää painetta Eurooppaan.

Arvoisa puhemies! Hiiltä ilmakehään runsaasti tuottavan elämäntavan haitat tulevat kaikkien maiden yhteisesti maksettaviksi. Kyse on paitsi taloudellisesta myös ekologisesta ja inhimillisestä hinnasta. Toimia arvioitaessa on kiinnitettävä huomiota niiden sosiaalisesti kestävyys. Kustannusten on kuitenkin jakauduttava oikeudenmukaisesti. Myös toimien tehokkuutta on arvioitava: vain hiilidioksidonni, joka tosiasiallisesti poistuu ilmakehästä, hillitsee ilmastonmuutosta. [Silvia Modig: Juuri näin!]

Arvoisa puhemies! Tänään puhumme ihmisten arjesta, asumisen, liikkumisen, ruuan päästöistä. Kaupungeissa liikkumisen pitää entistä vahvemmin perustua julkiseen liikenteeseen, kävelyyn ja pyöräilyyn. Esteettömän, toimivan ja edullisen julkisen liikenteen on oltava liikenteen päästövähennystoimien keskipisteessä. SDP haluaa kehittää erityisesti raideliikennettä. Lyhyillä matkoilla pyöräilyä ja kävelyä pitää tehdä houkuttelevaa. Tähän voidaan vaikuttaa hyvällä kaupunkipolitiikalla ja rakentamisella. Turvallinen, huollettu pyörätie houkuttelee hyppäämään satulaan.

Arvoisa puhemies! Kannustusta ja kuluttajaneuvontaa tarvitaan jatkuvasti. Arjen ekologiset valinnat ovat onneksi usein terveellisempiä. Yksi omista ilmastotoistani on kasvispainotteiseen ruokaan siirtyminen ja punaisen lihan jättäminen kaupan hyllyyn. Jos ateriat koottaisiin kasvien osuutta painottaen, ruokavalion ilmastovaikutus vähentyisi yli 20 prosenttia. Valitettavasti myös haaskaamme ruokaa. SDP:n edustaja Nurminen on tehnyt ansiokkaan aloitteen ruokahävikin vähentämiseksi. Asia on tärkeä, ja siitä onkin puhuttava enemmän. Sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä seuraa tarkasti, kuinka ruokahävikin vähennystoimet vaikuttavat.

Arvoisa puhemies! Viime kaudella säädetty ilmastolaki on vienyt ilmastopolitiikkaa eteenpäin. Meidän lastemme tulevaisuus tehdään tänään. Meidän on pidettävä yhteisistä ilmastopäätöksistä kiinni ja oltava arjessamme valmiita kestäviin ratkaisuihin. Jos tulevaisuudessa lapsenlapsemme esittävät meille kysymyksen, he kysyvät joko "miten te onnistuitte siinä?" tai "miksi te ette tehneet mitään?" Se on nyt meistä itsestämme kiinni, kumpan kysymykseen saamme vastata.

14.45 Kaj Turunen si (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmastonmuutos on tieteellinen fakta, ja sen hillitseminen edellyttää — ja vaatii — maailmanlaajuisia toimenpiteitä. Ihmisen aiheuttaman ilmaston lämpenemisen hillintään on myös meidän suomalaisten omalta osaltamme osallistuttava.

Valtioneuvosto on antanut tiedonannon keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta, joka aiemmin hyväksytyn energia- ja ilmastostrategian kanssa määrittelee ne keinot, joilla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

pääsemme hallitusohjelmassa, EU:ssa ja Pariisin ilmastositomuksessa määriteltyihin tavoitteisiin. Kohtalokkaimpien ilmastovaikutusten välttämiseksi ilmaston lämpeneminen täytyy pystyä pysäyttämään alle kahden asteen.

Tie maailmanlaajuiseen ilmastositomukseen on ollut pitkä ja kivinen. Ministerin tavoin itsekin osallistuin Pariisin ilmastokokouksen viimeiselle viikolle eduskunnan talousvaliokunnan edustajana ja näin pääsin paikan päältä todistamaan historiallisen sitomuksen syntymistä. Nähtyäni omin silmin, kuinka haastavaa maailmanlaajuisen sitomuksen neuvottelemine on, en voi liikaa olla korostamatta sitoutumisen tärkeyttä. Niin kuitenkin kävi, että USA ilmoitti irtautuvansa Pariisin sitomuksesta. Uskon, että tässä USA tekee kauaskantoisen virheen. Toisin kuin presidentti Trump sanoi, ilmastositomus ei ole huono diili. Päinvastoin, huono diili on sitomuksen ulkopuolelle jääminen. Pienenä sivuhuomautuksena mainittakoon, että USA:n presidentinvaalit ovat päivää ennen kuin lopullinen irtautuminen Pariisin sitomuksesta voi tapahtua. Viime viikolla uutisoitiin, että Nicaragua aikoo allekirjoittaa Pariisin ilmastositomuksen. Irtautuessaan sitomuksesta USA liittyyisi siis Syyrian kanssa kimppaan. Tällöin USA ja Syyria olisivat ainoat YK-maat, jotka eivät ole sitomuksessa mukana. Siinä olisi varsinainen kaksikko!

Globaalien päästövähennysten saavuttamiseksi on erittäin tärkeää, että vapaamatkustamista ei sallita. Päästöjen vähentämiseksi tulee tehtävien toimien olla maailmanlaajuisesti oikeudenmukaisia, oikeudenmukaisesti toteutettuja, taloudellisia ja oikein kohdennettuja. Päästövähennystoimien yhtäaikaisten ajoitus on tärkeää, jotta voisimme mahdollisimman hyvin estää hiilivuodon eli teollisuuden siirtymisen maihin, joissa päästöistä rangaistaan vähemmän.

Arvoisa puhemies! Ilmastosuunnitelma koskee päästökaupan ulkopuolista sektoria, siis liikennettä, maataloutta, lämmitystä ja jätehuoltoa. EU:n sisäisen taakanjaon mukaan Suomessa päästöjä pitäisi vähentää 39 prosenttia vuoden 2005 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Tavoite on haastava. VTT:n mukaan yli 36 prosentin päästövähennystavoitteen kustannukset kasvavat merkittävästi verrattuna alle 36 prosentin tavoitteeseen.

Sininen eduskuntaryhmä pitää tärkeänä, että tulevaisuudessa päästöjen vähentämistä koskevat tavoitteet asetetaan EU:n sisällä jäsenmaille oikeudenmukaisemmin. Jatkossa emme saa olla enää tilanteessa, jossa Suomi joutuu vähentämään päästöjään 39 prosenttia ja esimerkiksi Puola vain seitsemän prosenttia. Virossakin riittää 13 prosentin leikkaus. Laskentaperusteita onkin syytä jatkossa muuttaa siten, että päästöjen vähennys kohdistuu enemmän niihin maihin, jotka niitä enemmän tuottavat. Euroopan komissio on mahdollistamassa 2 prosentin kertaluonteisen jouston päästövähennysten toteutuksessa. Me sinisessä eduskuntaryhmässä pidämme hyvänä sitä, että nyt käsillä olevassa selonteossa tämä jousto ehdotetaan käytettäväksi. Jouston käyttö on järkevää riskienhallintaa ja samalla lievittää päästövähennystaakkaamme liikenteessä, maataloudessa ja myös asumisessa. On kuitenkin muistettava, että jouston käyttäminen ei ole ilmaista, vaan se maksaa.

Suomen pitkän aikavälin tavoite on olla hiilineutraali eli sitoa sama määrä hiiltä kuin tuotamme. Sininen eduskuntaryhmä pitää hyvänä, että selonteon päästövähennystoimet ovat yhdenmukaisia tämän tavoitteen kanssa. On myös tärkeää, että selonteossa esitetyt toimet eivät merkittävästi heikennä talouskasvuamme, jonka tielle olemme vihdoin päässeet hallituksen monien kipeiden talouden tervehdyttämistoimien ansiosta. Lisäksi on hyvä, että selonteossa kansalaisia kannustetaan omalla toiminnallaan vähentämään päästöjään. Jokainen meistä pystyy ilmastotekoihin, ja jokainen niistä on merkityksellinen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

Viime viikon torstaina, 21. päivä syyskuuta, vietettiin kansainvälistä päästötöntä päivää, Zero Emissions Day. Toivon, että tämä päivä huomioitaisiin jatkossa maassamme paremmin.

Arvoisa puhemies! Ihan lopuksi: Ilmastosuunnitelman toteutumista tullaan seuraamaan kalenterivuositain valtioneuvoston ilmastovuosikertomuksen muodossa. Ilmastotyö jatkuu niin kotimaassa kuin EU-kentillä. Vuoteen 2030 ei ole pitkä aika, ja työtä ilmaston lämpenemisen hidastamiseksi on tehtävä vielä paljon.

14.51 Olli Immonen ps (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maamme energia- ja ilmastopolitiikka on tämän vaalikauden aikana ja istuneen hallituksen johdolla saatu käännettyä aiempaa vakaammalle ja ennustettavammalle kurssille. Ennen tätä ei päätöksentekosektorilla ollut sitä vakautta, joka olisi palvellut yhteiskuntamme kokonaisuutta ja samalla tuonut siihen yli vaalikausien kestävästä johdonmukaisuutta. Nyt vakautta ja ennustettavuutta löytyy, ja hyvä niin. Isossa kokonaiskuvassa oivallisena esimerkkinä tästä toimii juuri nyt käsittelyssämme oleva keskipitkän aikavälin ilmastopoliittinen suunnitelma, mikä kulkee lähes käsi kädessä kansallisen ilmasto- ja energiastrategian kanssa.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten eduskuntaryhmä näkee, että viime aikoina käsitelyssä olleet energia- ja ilmastopolitiikan strategia ja nyt ilmastopolitiikan suunnitelma voivat oikein eteenpäin vietyinä yhä lisätä asianomaisten politiikan sektoreiden kokonaisu-hallintaa ja yhteiskunnallista näkyvyyttä sekä painoarvoa. Nämä voivat täten myös lisätä Suomessa jo nyt vahvan cleantech-sektorin ympäristöteknologiaan perustuvia liiketoimintamahdollisuuksia, kun ilmastopolitiikan ennakoitavuus paranee entisestään. Eräs tällainen potentiaalinen aluevaltaus on juuri liikennesektori ja siihen liittyvät moninaiset mahdollisuudet jatkossa.

Arvoisa puhemies! Kuten tunnettua, liikenteen kasvihuonepäästöjen vähentäminen tapahtuu parhaiten juuri siten, että nykyiset polttoaineet korvataan joko uusiutuvilla biopolttoaineilla tai nykyistä vähäpäästöisemmällä polttoaineilla ajan myötä. Perussuomalaisten eduskuntaryhmä näkee, että tässä kehityksessä on tärkeää neuvotteluiden kautta huolehtia juuri siitä, että Euroopan unionin sääntely tai muu mahdollinen sääntely ei lukitse kehitystä tiettyihin ratkaisuihin. Näin menettelemällä varmistetaan alan kotimaisten toimijoiden menestyminen alalla myös tulevaisuudessa. Samaten perussuomalaisten eduskuntaryhmä näkee, että uusiutuvien biopolttoaineiden rinnalla tulee kehitystä viedä eteenpäin myös sähkö- ja kaasuautojen rintamalla. Jotta näin voitaisiin jatkossa toimia, tämä edellyttää päätöksentekijöiltä uskaliaita päätöksiä. Tällaisia päätöksiä tarvitaan esimerkiksi, kun päätetään lataus- ja tankkauspisteiden kehittämisestä, rahoituksesta tai liikennejärjestelmän parantamisesta ylipäänsä. Perussuomalaiset luottavat vakaasti siihen, että kansalaismielipide sekä maamme monimuotoisuus eivät kuitenkaan jää huomioimatta, kun sektoria kehitetään jatkossa.

Edellä olevien toimien lisäksi perussuomalaiset liputtavat varsin voimallisesti puurakentamisen puolesta. Haluamme maahamme roimasti lisää puurakentamista, sillä puurakentamisella on paljon annettavaa sekä työpaikkojen että vientisektorinkin suhteen. Kaiken lisäksi puurakentaminen toimii myös hyvänä hiilivarastona, jolla on iso merkitys myös ilmastopoliittisessa mielessä. Puurakentaminen myös tukee hallituksen energia- ja ilmastostrategian, samoin kuin ilmastosuunnitelman, tavoitteita. Kokonaisuudessaan Suomi voisi olla täten puurakentamisen suunnannäyttävä koko Euroopassa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

Arvoisa puhemies! Energia- ja ilmastopolitiikasta puhuttaessa tulee myös muistaa se tosiasia, että sektorilla vaikuttavat keskeisesti myös erilaiset kansainväliset päästötavoitteet sekä erinäiset sopimukset, viimeisimpänä Pariisin ilmastokokouksessa tehty maailmanlaajuinen ilmastopöytäkirja, jonka tavoitteena on rajoittaa keskilämpötilan nousu maapallolla alle 2 asteeseen. Tämä linjaus sopii perussuomalaisen eduskuntaryhmälle, kun pidetään huolta siitä, että kotimainen teollisuus ja muut keskeiset toimijat alalla eivät joudu liiallisen sääntelyn kohteeksi tai alan kehittämisen maksumiehiksi. Myös uusien rakennusten suhteen tulee huolehtia siitä, etteivät rakennuskustannukset nouse liiaksi johtuen juuri uudesta mahdollisesta unionin tason sääntelystä alalla.

Arvoisa puhemies! Ilmastopolitiikasta sekä siihen kiinteästi liittyvästä ilmastosuunnitelmasta puhuttaessa ei voida koskaan sivuuttaa maataloutta ja sen tärkeyttä maallemme. Perussuomalaisen eduskuntaryhmä pitää erityisen tärkeänä sitä, että esimerkiksi maa- ja metsätaloussektorin toimintaa maassamme ei liian kunnianhimoisilla päästövähennystavoitteilla vaikeuteta entisestään. On totta, että Suomessa maatalous kuormittaa jossain määrin vesistöjämme, mutta tätä ei kuitenkaan nykYTEkniiikat huomioiden tapahdu liiaksi, sillä erinäiset varotoimet ovat pudottaneet ravinnekuormitusta jo dramaattisesti. Luonnollisesti me perussuomalaiset jatkamme edelleen toimiamme sen eteen, että koko Suomessa pystytään myös tulevaisuudessa asumaan ja harjoittamaan maataloutta ja maatalousyrittäjyyttäkin kattavasti.

Arvoisa puhemies! Lopuksi: Perussuomalaisen mielestä maamme energia- ja ilmastopolitiikan kulmakivinä on oltava mahdollisimman korkea omavaraisuusaste, tuotanto- ja huoltovarmuus sekä kohtuuhintaisuus ja vähäpäästöisyys. Kun nämä näkökulmat huomioidaan, meillä on Suomessa niin energia- kuin ilmastosektorilla paljon enemmän voitettavaa kuin hävittävää.

14.56 Antero Vartia vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime vuosien säätömiöt ovat osoittaneet, että seisomme kuilun reunalla. Vuosi 2016 oli kaikkien aikojen lämpimin, samoin kuin vuosi 2015 sitä ennen ja vuosi 2014 vuotta aikaisemmin. Kuulen yhä useammin tutkijoiden toistavan samaa lausetta: ilmastomuutos etenee nopeammin kuin olemme uskoneet. Merenpinta tulee nousemaan enemmän, lämpöasteet kasvavat nopeammin, tuulet puhaltavat voimakkaammin. Jo 2 asteen nousu tulee aiheuttamaan enemmän tuhoa kuin olemme aiemmin ymmärtäneet.

Suomen uskotaan olevan ilmastopolitiikan mallioppilas, mutta valitettavasti todellisuus on toinen. Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma perustuu EU:n tavoitteeseen vähentää päästöjä 39 prosentilla päästökaupan ulkopuolisilla sektoreilla vuoteen 2030 mennessä sekä ilmastolakiin kirjattuun 80 prosentin tavoitteeseen vuoteen 2050 mennessä. Hallituksen metsä- ja bioenergiapolitiikka uhkaa kuitenkin vesittää nämä tavoitteet. Suomi ajaa EU:ssa ennennäkemättömällä voimalla linjaa, jonka mukaan jäsenmaat saisivat pienentää metsiensä hiilinielua ilman seurauksia, kuten päästöoikeuksien ostoa tai lisätoimia muilla aloilla. Bioenergiatavoitteiden vuoksi metsiemme hiilinielu uhkaa puolittua, mikä tekisi tyhjäksi kaikki päästövähennystoimet muilla sektoreilla. Lopputulos olisi, että Suomi ei vähentäisi kokonaispäästöjään vuoteen 2030 mennessä. [Teuvo Hakkarainen: Kannattaisi käydä siellä metsässä!] Ilmastomuutoksen kannalta kokonaispäästöt ovat ratkaisevia. Hiilinielun pieneneminen on sama asia kuin päästö. [Oikealta: Ei ole!] Jos lisäämme hakkuita ja pienennämme hiilinielua, pitää meidän kantaa vastuu ja lisätä päästövähennyksiä muilla sektoreilla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

Suomen tavoitteet eivät nykyisellään riitä Pariisin ilmastopimuksen velvoitteiden täyttämiseen. Sitran mukaan meidän täytyy vähentää päästöjä 60 prosentilla vuoteen 2030 mennessä. Vuoteen 2050 mennessä meidän täytyy imeä hiilidioksidia ilmasta — sen lisäksi että meidän päästömme ovat nolla. Meidän pitäisi asettaa tämän mittaluokan tavoitteet itsellemme sen sijaan, että olemme harmissamme EU:ssa meille sovittujen tavoitteiden tiukkuudesta.

Arvoisa puhemies! Kehotan hallitusta pohtimaan, olemmeko menossa oikeaan suuntaan. Kannustaako Suomen investointiympäristö radikaaleihin vähähiilisiin innovaatioihin, kiertotalouteen tai kulutuksen vähentämiseen, vai olemmeko edistämässä vanhoja ratkaisuja? Turvetta verotetaan edelleen kevyesti, vaikka sen ilmastovaikutus on pahempi kuin kivihiilen. Yrityksille luotiin juuri uusi saastutustuki päästökauppa-kompensaation muodossa. Fossiilisen energian verotuet ovat satoja miljoonia vuosittain. Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotukia on leikattu. Sääntely ja verotus tulee ohjata osoittamaan oikeaan suuntaan. Meidän pitäisi edistää älyverkkoja, energiansäästöä, lämpöpumppuja, energian varastointia, aurinkoa ja tuulta — ei semmoisia ratkaisuja, jotka lisäävät ilmastopäästöjä edes lyhyellä aikavälillä. Saastuttamisen tuet tulee yksinkertaisesti lopettaa. Vastaavasti ilmastomuutoksen torjumisen resursseja tulee lisätä. Liian usein jumiudumme puolustamaan vanhan teollisuuden etuja uusien, päästöjä vähentävien ratkaisujen kustannuksella. Jos panostaisimme reilusti puhtaisiin teknologioihin, Suomen vaikutus energiamarkkinoihin voisi olla samaa luokkaa kuin Nokian vaikutus kännyköiden kehittymiseen maailmanlaajuisesti. Osaamista meillä on. Hiilijalanjäljen laskemisen ohella meidän pitäisi kiinnittää huomiota hiilikädenjälkeen eli niihin mahdollisuuksiin, joita talouden muuttaminen vähähiiliseksi meille tuo.

Arvoisa puhemies! Suomen ilmastopolitiikka tarvitsee huomattavasti lisää konkretiaa ja erityisesti lisää kunnianhimoa. Teemme paljon asioita, jotka vievät oikeaan suuntaan, mutta samaan aikaan teemme liikaa asioita, jotka vievät päinvastaiseen suuntaan. Unohdamme usein myös, mikä on todellinen uhka taloudellemme. Se on ilmastomuutos, ei sen torjunta. Toimimme globaalissa markkinataloudessa, ja meillä ei ole mitään mahdollisuuksia välttää ilmastomuutoksen ikäviltä seurauksilta. Ilmastomuutoksen suurin uhka on sen synnyttämät levottomuudet, sodat ja kansainvaellukset. Jos muu maailma sotii, ei suomalaisella elinkeinoelämälläkään mene kovin hyvin.

Ilmastopolitiikan onnistuminen ratkaisee, mikä on koko ihmiskunnan tulevaisuus. Pahimmillaan leikimme koko sivilisaation olemassaolon kanssa. Tätä taustaa vasten oikeiden päätösten ja isompien reformien tekemisen pitäisi olla helpompaa. Maailman tulevaisuus on kiinni meidän poliitikkojen tekemistä päätöksistä. Me emme saa paeta tätä vastuuta. Siksi kannustan hallitusta huolehtimaan valtionvelan lisäksi ilmastovelasta, jota meillä ei yksinkertaisesti ole lupa jättää lapsillemme. Näillä päätöksillä on kiire. Meillä ei ole yhtä ainutta vuotta hukattavana.

15.02 Silvia Modig vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos me haluamme, että maapallolla säilyvät elämisen edellytykset, ne ratkaisut on tehtävä nyt. Siksi käytännössä kaikki maailman maat allekirjoittivat Pariisin ilmastopimuksen. Siksi yritämme nyt EU:ssa sopia yhteisistä pelisäännöistä Pariisin tavoitteiden saavuttamiseksi. Jotta maapallo säilyy elinkelpoisena, täytyy meidän kääntää kasvihuonekaasupäästömme globaalisti laskuun hyvin pian ja vuoteen 50 mennessä olla täysin hiilineutraaleja. Näitä Pariisin ilmastopimuksen päätöksiä ei saavuteta ilman, että tuotantomme, kulutuksemme ja elin-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

tapamme muuttuvat. Ilmastonmuutos on tosiasia, ja juuri nyt me ratkaisemme sen, onko muutos hallittu vai hallitsematon. Hallitsematon muutos johtaa kuivuuteen, hirmumyrskyihin ja sen kautta massiiviseen pakolaisuuteen.

EU:ssa ollaan sovittu, että vähennämme päästöistämme 40 prosenttia vuoteen 30 mennessä verrattuna vuoden 90 tasoon. Kuitenkin nyt jo tiedämme, että tämänhetkiset sitoumukset eivät ole riittäviä vaan niitä tullaan kiristämään. Juuri nyt pitäisi osata katsoa yhtä aikaa lähelle ja kauas. Valitettavasti hallitus ei kuitenkaan näe tarpeeksi pitkälle eteenpäin. Siksi keskipitkän aikavälin suunnitelmaa lukiessa turhautuu. Siinä on monia hyviä keinoja, mutta se, että päästöjä vähennetään, ei riitä, vaan niitä pitää vähentää tarpeeksi. Paperilla näyttää siltä, että saavutamme asetetut tavoitteet, vaikka tosiasialla nämä tavoitteet eivät ole riittäviä.

Ainoa sektori, missä selonteon tavoitteet ovat kunnianhimoisia, on liikenne, mutta sieläkin keinona keskitytään sekoittamaan bensatankkiin metsästä kaadettua polttoainetta sen sijaan, että asetettaisiin aidosti kunnianhimoinen päästöttömän liikennejärjestelmän tavoite. Jos metsien nielua lisääntyvillä hakkuilla pienennetään, on toisaalla päästöjen vähentävä tätä enemmän. Nestemäisten biopolttoaineiden kohdalla tämä yhtälö ei toteudu, sillä kun öljyä korvataan puulla, on ilmastohyöty vaatimaton.

Puhemies! Kylmien talviemme takia rakennustemme energiankulutus on suurta, ja siksi olemassa olevan rakennuskannan energiatehokkuuden parantamista tulisi tukea voimakkaammin. Ilmastovaikutukset tulisi huomioida rakennuksen koko elinkaaren ajalta unohtamatta asumisen terveellisyyttä ja hintaa.

Maatalouden osalta tässä selonteossa on ensimmäistä kertaa kirjattu tärkeitä keinoja ilmastopäästöjen vähentämiseen: turvemaiden multavuuden parantaminen ja pohjaveden pinnan nostaminen kasvipeitteiseen viljelyyn siirtyen. Kiitosta ansaitsee myös se, että selonteossa on hyvin tunnistettu julkisten hankintojen merkitys. Vasemmistoliitto on pitkään vaatinut julkisiin hankintoihin vahvempaa ilmastonäkökulmaa. Tässä kunnilla ja kaupungeilla on merkittävä rooli. Myös kiertotalouden ja jakamistalouden koko potentiaali tulisi aidosti ymmärtää ja tehdä määrätietoisia toimia luonnonvarojen kulutuksen vähentämiseksi. Kiertotalouden periaatteilla saamme samasta enemmän: kun tuotteiden suunnitteluvaiheessa estetään jätteen syntyminen, pysyvät arvokkaat raaka-aineet kierrossa, syntyy uutta liiketoimintaa, uusia työpaikkoja. Mutta investointien on tuettava kiertotalouden kehittymistä, jotta se voisi taata meille kestävää talouskasvua.

Arvoisa puhemies! Sitten ovat vielä ne metsät. Suomi ja suomalaiset elävät metsässä ja metsästä, mutta meidän on muistettava, että koko maapallo hengittää metsien ansiosta. Pohjoinen havumetsä on elintärkeä hiilivarasto ja hiilinielu. Tästä hiilinielusta huolehtiminen seuraavien vuosien ja vuosikymmenien aikana on meidän globaali vastuumme, jota ei voi väistää. Tämän selonteon metsälinjaukset ja Suomen tavoitteet EU-sääntelyn neuvotteluissa ovat riskipeliä. Hiilinielun pieneneminen on ilmakehän kannalta aivan sama kuin samansuuruiset päästöt toisaalla. Meillä on vain muutamia vuosia aikaa saada hiilidioksidin määrä ilmakehässä kuriin. Siksi emme voi ajatella, että supistetaan metsien hiilinielua nyt ja kasvatetaan sitä sitten taas vuosikymmenien kuluttua. Meillä ei yksinkertaisesti ole tähän aikaa. Vaikka hakkuut mitoitettaisiin ilmaston kannalta kestävästi, voi Suomi edelleen hyödyntää metsiään. Tärkeintä on, että arvokasta puuraaka-ainetta käytetään korkean arvonlisän tuotteisiin. Se on ilmaston, ympäristön, talouden ja työllisyyden kannalta paras. [Satu Hassi: Juuri niin!] Kun suunnittelemme metsien käyttöä, on myös muistettava vaalia luonnon monimuotoisuutta. Biodiversiteetti on itseisarvo, mutta se myös lisää eko-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

systeemien joustavuutta ja mahdollisuuksia korjata ilmastonmuutoksen jo aiheuttamia tuhoja.

Vielä lopuksi, arvoisa puhemies: Ilmastonmuutoksessa on kyse oikeudenmukaisuudesta niin globaalisti kuin kotimaassakin. Vasemmistoliitolle on tärkeää, että ilmastopolitiikassa, kuten kaikissa päätöksissä, huomioidaan vaikutukset ihmisille eri asuinpaikan, elämäntilanteen ja tulotason suhteen. Ilmastotekojen on oltava niin köyhän kuin rikkaan saatavilla. Kunnianhimoinen, pitkälle katsova ja ennakoiva energia- ja ilmastopolitiikka mahdollistaa ratkaisut, joissa kaikki voittavat. Ilmastonmuutoksen torjunta, työpaikat ja kestävä talouskasvu eivät ole vastakkaisia, vaan ne voivat olla toisiaan tukevia tavoitteita. [Satu Hassi: Hyvä puhe!]

15.08 Anders Adlercreutz r (ryhmäpuheenvuoro): Ärade talman! Arvoisa puhemies! Hirmumyrskyt Andrew, Katrina, Irma, Jose. Syyriassa vallitsee kuivuus, joka johtaa levottomuuksiin ja sisällissotaan. Ikirouta sulaa Siperiassa ja uhkaa kiihdyttää ilmastonmuutosta. Aavikot laajenevat Afrikassa, ja yhä useammat ihmiset eivät enää saa toimeentuloaan siinä maassa, jossa he ovat varttuneet. Kukaan ei voi ummistaa silmiä siltä, mitä näemme tapahtuvan. Tarvitsemme pitkän tähtäimen toimenpiteitä mutta myös välittömiä toimia jo nyt. Aikaa ei ole hukattavaksi.

Valtioneuvoston keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma on konkreettinen asiakirja, jossa kiinnitetään huomiota edessämme oleviin haasteisiin. Tavoitteena on hiili-neutraalius vuonna 2045 ja voimakkaat päästövähennykset vuoteen 2030 mennessä. Tämä kaikki on oikein hyvä — kyse on vain siitä, miten se saadaan toimeenpantua. Onko meillä tahtoa, ja olemmeko oikealla tiellä? Monet seikat viittaavat siihen, että emme näe tilanteen vakavuutta. Näemme vain osaongelmia ja ummistamme silmämme kokonaisuudelta. Mitä teemme tällä hetkellä? Ohjaamme päästökauppatulot takaisin teollisuuteen. Emme käsittele polttoaineiden verotusta ilmastopolitiikan näkökulmasta, vaan pidämme sitä aluepolitiikan pelinappulana. Tarkastelemme budjettikirjan panostuksia joukkoliikenteeseen fiskaalisenä harjoituksena, kun meidän pitäisi tarkastella niitä osana ilmastopolitiikkaa. Osaoptimointi ei riitä, vaan tässä tarvitaan kokonaisvaltaista ajattelua.

Ne, jotka uskaltavat ottaa haasteet vastaan, ovat voittajia myös taloudellisesti katsottuna. Rikkidirektiivi nosti tilapäisesti kustannuksia, mutta se tarjosi myös uusia mahdollisuuksia suomalaiselle cleantech-teollisuudelle. [Satu Hassi: Juuri näin!] Sama koskee niitä, jotka uskaltavat tarkastella objektiivisesti nyt edessämme olevia haasteita.

Se polku, jolle tänään astumme, ei vie perille, vaan lisätoimenpiteet ovat tarpeen.

Ärade talman! Klimatplanen redogör förtjänstfullt för de olika alternativen. Det gäller att ha både ett kort och ett långt perspektiv. Trafiken är den enskilt största frågan inom ansvarsfördelningssektorn. Regeringen tror på sina bioenergisatsningar. Men frågan är om volymen och omfattningen är realistisk. Att med låg verkningsgrad producera ett bränsle för motorer med låg verkningsgrad är inte en hållbar väg.

Biobränslen behövs för den tunga industrin. De behövs för flygtrafiken. Men personbilstrafiken måste stödja sig på andra lösningar. Samtidigt är det klart att biobränsle i ett kort perspektiv inte är klimatneutralt. Vi måste så snabbt som möjligt få ner alla utsläpp.

Svenska riksdagsgruppen och SFP anser att vår personbilspark utan dröjsmål borde övergå från förbränningsmotorer till elmotorer. Regeringens mål på 250 000 elbilar år 2030 är inte speciellt ambitiöst om man jämför med föregångslandet Norge, som samma år

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

siktat på att 60 till 100 procent av alla personbilar som kommer ut på marknaden är elbilar. Därför är det viktigt att vi så snabbt som möjligt bygger upp ett laddningsnät.

Arvoisa puhemies! 50 prosenttia perusresursseistamme käytetään rakentamiseen. 40 prosenttia päästöistämme liittyy rakennuksiin. Sillä on suuri merkitys, miten ja mistä materiaalista rakennamme ja miten asumme. Kilo puuta sitoo itseensä 1,8 kiloa hiilidioksidia. Puurakenteinen pientalo on sitonut itseensä yhtä paljon hiilidioksidia kuin keskimääräisestä kymmenen vuoden autolla ajamisesta syntyy. Puurakentamiseen panostaminen on ilmastotoimi. Tämän vuoksi on mitä tärkeintä, että hallitus tarkistaa lainsäädäntöä ja höllentää puurakentamisen normeja. Kun on ilmeistä, että tulemme lisäämään metsiämme hakkuuta tavalla, joka lyhyellä aikavälillä puolittaa hiilinielumme, on erittäin tärkeää, että metsästä ottamamme puu menee pitkäikäisiin puutuotteisiin.

Till sist: För att vi ska kunna anpassa oss till jordens bärkraft måste vi globalt övergå till en kolneutral cirkulär ekonomi. Som vi konstaterat kräver detta en radikal omvälvning av trafiken, inte minst. Men också mindre åtgärder i klimatplanen är viktiga, som exempelvis det gemensamma programmet för att främja mobilitet till fots och med cykel. I våra städer behöver vi högklassig planering, fortsatt god nivå på kollektivtrafiken och andra åtgärder som bygger på en ökad klimatmedvetenhet.

Åtgärder krävs, men det är klimatförändringen vi ska vara rädda för, inte klimatåtgärderna, för att citera ledamot Vartia.

15.13 Sari Tanus kd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ilmastopolitiikan suunnitelman on toteutettava kestävä kehityksen Agenda 2030 -toimenpideohjelmalla ja pyrittävä siinä määriteltyyn edelläkävijyyteen, aktiivisuuteen toimenpiteiden käynnistämisessä, pitkäjänteisyyteen ja politiikkajohdonmukaisuuteen. Kestävä kehityksen haasteet on muutettava kestävä, työllistävän kasvun mahdollisuuksiksi. Tämä tarkoittaa muun muassa ympäristöliiketoiminnan, bio- ja kiertotalouden sekä erilaisten ekosysteemipalvelujen määrätietoista ja pitkäjänteistä kehittämistä.

Uusi teknologia korostaa alhaalta ylös tapahtuvaa kuluttajalähtöistä toimintaa, mikä on huomioitu tässä suunnitelmassa aiempaa paremmin. Energia- ja teknologiamurros tekee meistä energiamaarkkinoiden aktiivisia toimijoita monissa eri rooleissa: kuluttajina, tuottajina ja investoijina, myös kysyntäjoustoissa ja energiavarastoinnissa. On muistettava, että myös kotitalouksissa on merkittävä energiansäästö- ja tehokkuuspotentiaali. Kuluttajalähtöisten mahdollisuuksien hyödyntäminen edellyttää kuitenkin älykkään sähköverkon ja energiajärjestelmän määrätietoista kehittämistä sekä kuluttajien tarpeita ja uusia käyttökulttuureita ymmärtävää palvelumuotoilua. Ratkaisut on tehtävä kuluttajalähtöisesti.

Tieliikenteen päästöjen vähentämiseksi yhtenä tavoitteena on edistää biokaasun tuotantoa ja käyttöä. Tästä KD on tehnyt useita aloitteita. Myös työkoneissa toivotaan biokaasua käyttövoimaksi, mikä edellyttää satoja biokaasulaitoksia maataloille. Selonteossa on kuitenkin epäsuhta tavoitteiden ja rahoituksen välillä. Esimerkiksi autojen sähkö-, etanoli- ja kaasukonversioihin sijoitetaan ensi vuonna vain 6 miljoonaa euroa ja niiden liikennekäytön infraan vain 3 miljoonaa euroa. Suunnitelmat ovat hyvät, mutta näillä panostuksilla niiden toteuttaminen uhkaa jäädä seuraaville hallituksille.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

Selonteossa laitetaan paljon painoa lämmitysöljyn, työkoneiden ja liikenteen biopoltto-aineiden lisääntyvään osuuteen. Siirryttäessä laajalti biomateriaaleihin on samalla huolehdittava metsien ja merien biodiversiteetistä, ruokaturvasta ja luonnon monimuotoisuudesta.

Jätehuollon kehittämisen päästövähennysarvio on liikenteen jälkeen toiseksi suurin. Jätehuoltolaissa onkin mahdollistettava kunnallisten jätehuoltoyhtiöiden markkinaehtoinen myynti vähintään 10 prosentin osuudella, jotta ne voivat tehokkaasti kehittää toimintaansa. Suomella on myös merkittävää vientipotentiaalia jätteitä hyödyntävässä kiertotaloudessa. Viennin edistämiseksi suomalaiselle energia- ja ympäristöosaamiselle tarvitaan kansallisia referenssejä, joita voidaan ja joita pitää edistää innovatiivisilla julkisilla hankinnoilla. Tarvitaan myös demonstraatiolaitoksia ja rohkeita yksityisiä ja julkisia investointeja. Hyviä hankinta- ja toimintamalleja on levitettävä käytäntöön.

Vientipotentiaalit on huomioitava myös koulutus- ja tiedepolitiikassa osaamisen kehittämiseksi ja ylläpitämiseksi. Tekniikan kehitys monilla eri aloilla mahdollistaa parhaat ja kustannustehokkaimmat ilmastotoimet. Juuri nyt sekä yritysten että julkisen vallan on sijoitettava tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan. On suuri virhe, että tutkimus- ja kehitysrahoitus suhteessa bruttokansantuotteeseen on laskenut 3,8:sta 2,6 prosenttiin viimeisten kahdeksan vuoden aikana. Meidän ei pidä vaarantaa kotimaisen puhdasta teknologiaa käyttävän ja sitä kehittävän teollisuuden kilpailukykyä, muutoin tuotanto siirtyy saatuttavammille laitoksille ulkomaille.

Arvoisa rouva puhemies! Kuluttajaperäisistä päästöistä 75 prosenttia on peräisin ruuasta, asumisesta ja henkilöliikenteestä. Kun erityisesti pientaloasukkaat joutuvat tekemään investointeja asuntojensa energiatehokkuuden parantamiseksi, investoimaan uusiin energiaratkaisuihin ja maksamaan enemmän lämmitysöljystä, on entistä tärkeämpää, että tuloeroja ei päästetä repeämään ja nämä toimet mahdollistetaan myös vähävaraisemmille kotitalouksille.

Selonteossa todetaan myös, että energiaremontteihin soveltuvia taloudellisia ohjaus- ja rahoitusmalleja ei ole kehitetty. Myöskään kotitalousvähennyksen laajentamista ei ole selvitetty. Energiakatselmus, kuntoarvio, kuntotutkimus ja korjaussuunnitelman teettäminen tulee saattaa kotitalousvähennyksen piiriin. Näihin asioihin odotamme pikaisimmin korjausta. — Kiitos.

Puhemies Maria Lohela: Ennen debattia vielä puheenvuorot ministereille. Ministeri Berner ensin, 5 minuuttia.

15.19 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner: Arvoisa puhemies! EU:n päästövähennystavoite koskee koko taakanjakosektoria. Liikenteellä on katsottu tällä hetkellä olevan suurin päästövähennyspotentiaali. Taakanjakopäätös koskee ainoastaan kotimaan liikennettä. Kansainvälinen liikenne ei kuulu sen soveltamisalaan. Kotimaan liikenteessä tieliikenteen osuus on päästöistä suurin eli 90 prosenttia. Siksi myös päästövähennystoimet täytyy kohdentaa tieliikenteeseen. Keskeisimpiä keinoja ovat kaupunkiseutujen liikennejärjestelmäsuunnitelmat, kävelyä ja pyöräilyä ja joukkoliikennettä edistävät toimet sekä maankäytön ja liikenteen yhteensovittaminen.

Erittäin keskeinen toimi on myös henkilöauton vaihtoehtojen tarjonnan parantaminen liikennemarkkinoita uudistamalla, muun muassa edistämällä liikenteen palveluista anne-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

tun lain mahdollistamia palveluita. Lain tavoitteena on edistää uusien palvelumallien syntymistä ja näin vastata entistä paremmin käyttäjien tarpeisiin. Lain kautta edistetään uuden teknologian, digitalisaation ja uusien liiketoimintamallien käyttöönottoa. Avoimella datalla ja tietovarantojen paremmalla hyödyntämisellä luodaan edellytyksiä uusille liiketoimintatiedoille. Samalla luodaan houkuttelevia vaihtoehtoja henkilöauton omistamiselle ja käytölle.

Liikkumisvapautta ei ole kuitenkaan tarkoitus rajoittaa. Olemassa olevat ja tulevat liikumistarpeet toteutetaan entistä tehokkaammin, taloudellisemmin ja pienemmällä energiankulutuksella muilla tavoin kuin yksin ajamalla. Liikenne- ja viestintäministeriö käynnisti keväällä 2017 hankkeen kävelyn ja pyöräilyn edistämiseksi. Hankkeen aikana ministeriössä valmistellaan valtioneuvoston periaatepäätös kävelyn ja pyöräilyn edistämisestä, ja edistämishjelma sisältää myös kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelman kunnille. Laki liikenteen palveluista on keskeisin keino joukkoliikenteen edistämiseksi. Kuluttajaa entistä paremmin palveleva tarjonta sekä erilaiset digitalisoidut ja yhteensopivat reitti- ja maksupalvelumallit ovat jo nyt tuoneet uusia käyttäjiä joukkoliikenteeseen. KAISUssa on myös linjattu, että ihmisten liikkumistottumuksien muutosta pyritään edistämään suurten kaupunkiseutujen joukkoliikenteen kehittämisen ja raideliikenteen lisäämisen kautta.

Suomen autokanta uudistuu hyvin hitaasti. Jo energia- ja ilmastostrategian kautta 250 000 sähköauton tavoite vaatii toteutuakseen noin 20 prosentin myyntiosuuksia uusista autosta joka vuosi vuodesta 2020 eteenpäin. KAISUssa todetaan, että valtion vuoden 2018 talousarvioon varattaisiin 6 miljoonaa täyssähköautojen hankintaan ja kaasu- ja etanolikonversion tekemiseen vanhoihin autoihin. Ehdotus perustuu liikenteen päästövähennyksiä pohtineen parlamentaarisen työryhmän ehdotukseen. KAISUssa ehdotetaan myös romutuspalkkion paluuta vuodeksi 2018. Syksyn budjettiriihessä romutuspalkkioon varattiinkin yhteensä 8 miljoonaa euroa. Sähköisen liikenteen ja biokaasun liikennekäytön jakeluinfra edistämiseen on KAISUssa ja valtion vuoden 2018 talousarviossa varattu 4,5 miljoonaa euroa. Tänä onkin annettu hallituksen esitykset lausuntokierrokselle.

Suomi sijoittuu EU-vertailussa tällä hetkellä kolmanneksi, kun katsotaan sähköautojen osuutta uusien autojen myynnistä. Edellä ovat vain Ruotsi ja Belgia. Ongelmana on kuitenkin ollut hidas liikkeellelähtö sekä autokannan uusiutumisen hitaus kaiken kaikkiaan. Biopolttoaineita voidaan sekoittaa nykyisiin polttoaineisiin ja käyttää nykyisissä autoissa. Biopolttoaineella on siis saavutettavissa nopeita päästövähennyksiä suhteessa muihin vaihtoehtoihin. Vuoden 2030 jälkeen biopolttoaineiden suhteellinen merkitys päästöjen vähentämisessä kuitenkin pienenee, kun taas sähköautojen ja liikennejärjestelmän tehostamiseen liittyvien toimien merkitys kasvaa.

Näin ollen kaikki toimet ovat tarpeellisia. Liikenteen päästövähennystavoitteet ovat erittäin kunnianhimoisia, ja mitä enemmän niihin syvenyy, sen haasteellisempaan myös näytetty se kokonaisuus, joka meidän täytyisi pystyä hahmottamaan ja jonka osalta meidän täytyisi pystyä tekemään päätöksiä. Aikaa meillä on 12 vuotta. Se tarkoittaa sitä, että meidän jokaisen mutta myöskin jokaisen elinkeinoelämän järjestön, yhteiskunnan, kunnan, kaupungin on osallistuttava näihin päätöksiin ja ratkaisuihin. Suurimmat vaikuttajat olemme me henkilöt ja ihmiset, jotka teemme päivittäisiä valintoja liikenteemme ääressä. — Kiitos.

Puhemies Maria Lohela: Ja ministeri Tiilikainen, 3 minuuttia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

15.24 Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Arvoisa puhemies! Kiitän eduskuntaryhmiä puheenvuoroista. Kävi selvästi ilmi, että Suomen aktiivinen kansainvälinen ote ja konkreettiset omat toimet ilmastonmuutoksen torjumiseksi nauttivat varauksetonta kannatusta eduskuntapuolueitten joukossa. Se oli miellyttävää huomata. Moni teistä tunnisti puheenvuoroissaan nuo maailmanlaajuiset ongelmat, mitä ilmastonmuutoksen hillitsemättömyys toisi ilmastopakolaisuuden, ruuan- ja vedenpuutteen muodossa, ja niitten heijastumisen myös yhteiskuntaa heiluttavina tekijöinä noitten kriisi-alueitten ulkopuolelle. Hyvä niin, se korostaa niiden toimien merkitystä, mihin meidän täytyy ryhtyä.

Kun hallitus esittelee suunnitelmassa 57 toimenpidettä, niin korviini ei oikeastaan tartunut konkreettisia ehdotuksia, mitä kukaan olisi tehnyt lisää tai toisin. Edustaja Tanus esitti kotitalousvähennyksen hieman laveampaa käyttöä joihinkin toimiin. Se oli ehkä lisätoimi, hyvä näin. Mutta hyvä, että moni korosti niitä asioita, joihin hallitus on jo ryhtynyt. Esimerkiksi puurakentamista useissa puheenvuoroissa haluttiin vauhdittaa, ja kyllä, tulemme muuttamaan nuo rakennusmääräykset siten, että puu on samalla viivalla muitten rakennusmateriaalien kanssa ensi vuoden alusta. Hallituksen esittelemät lisäsatsaukset puurakentamista palvelevan osaamisen kehittämiseen ensi vuoden budjetista alkaen ovat tervetulleita. Tässä meillä on hyvä vauhti, ja sitä vauhtia on syytä laittaa eteenkinpäin, koska puurakennus toimii hiilivarastona. Siinä se puun sitoma hiili ei todellakaan vapaudu yhtään mihinkään vaan pysyy pitkään, niin kauan kuin rakennus on pystyssä tallessa.

Yhteen hieman virheelliseen näkökulmaan haluan puuttua. Edustaja Modig, sinällään hyvä puheenvuoro, voimakas puolustus ilmastopolitiikalle, mutta siihen, että uusiutuvat liikennepolttonesteet olisivat jotenkin puupohjaisia tai puuperäisiä, totean, että käytännössä kaikki Suomessa tällä hetkellä tuotettavat uusiutuvat liikennepolttonesteet pohjaavat jätemateriaaleihin, erilaisiin jäterasvoihin, tai sitten puupohjaista on toki selluteollisuuden sivutuotteena syntyvä mäntyöljy. Mutta tarkoitus on, että juuri kiertotalouden hengessä, mitä moni teistä korosti, näitten jätemateriaalien mahdollisimman tehokas hyväksikäyttö uusiutuissa liikennepolttonesteissä jatkuu.

Kiitän ryhmiä vahvasta tuesta tälle kunnianhimoiselle ilmastotyölle, jota hallitus tekee.

Puhemies Maria Lohela: Nyt on mahdollisuus käyttää vastauspuheenvuoroja tässä keskustelussa. Pyydän teitä edustajia ilmoittautumaan.

15.27 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sipilän hallituksen ilmastopolitiikka on kunnianhimoista, kuten tässä kuulumme. Ilmastoministeri Tiilikainen juuri totesi omassa puheenvuorossaan, että Ruotsi ja Suomi ovat tällä pallolla ainoita maita, jotka ovat päättäneet tehdä oman maansa hiilineutraaliksi vuoteen 2045 mennessä. Meidän tulee muistaa tämä pitkän tähtäimen kunnianhimoisen tavoite, johonka nyt myös tällä lyhyen tähtäimen ohjelmalla pyritään.

Näissä puheenvuoroissa on paljon nyt tullut keskustelua biopolttoaineista. Suomen linjahan on sekä—että. Mahdollistamme sähköautojen määrän kasvattamisen ja sitten nopean päästöjen vähentämisen biopolttoaineiden sekoitevelvoitteella. Ymmärsinkö nyt oikein, että sekä vihreillä että vasemmistolla on linjana se, että lyhyellä tähtäimellä jatkamme fossiilisen öljyn käyttöä nykyiseen malliin emmekä pyri nopeisiin päästövähennyksiin, jotka ovat mahdollisia nimenomaan tämän sekoitevelvoitteen laajentamisen kautta? [Satu Hassi: Olisi kannattanut kuunnella puheenvuorot!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

15.28 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministerille Berner ja Tiilikainen tärkeän asian eteenpäinviemisestä. Tämä liikenneasia tässä on tullut monesta eri näkökulmasta esille, ja sehän on aivan ratkaisevassa roolissa. Yhtenä yksityiskohtana liikenteestä nostan pyöräilyn eteenpäinviemisen, mihin myös jonkin verran puutuitte.

Vierailimme eilen ympäristövaliokunnan kanssa Tampereen teknillisellä yliopistolla, ja siellä liikenteen tutkimuksen Verne-yksikössä käytiin myös kaupunkipyöräilyä lävitse. Kun tämä kaupunkipyöräjärjestelmä on täällä pääkaupunkiseudulla ja Helsingissä saanut hyvän vastaanoton, kansalaiset tykkäävät siitä, ilkeävaltaa ei juuri esiinny, kilometrejä tulee paljon, niin olen huolestunut siitä, että tämä järjestelmä ei ikään kuin pirstaloituisi sillä lailla, että se on eri kaupungeissa erilainen — vai olisiko mahdollista, että se järjestelmä olisi skaalattavissa koko maahan? Pyörät voivat olla erimerkkisiä, mutta se lippu, PIN-koodit ynnä muut olisivat kaikkialla samanlaisia.

15.30 Tuula Haatainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan nostaa esiin tässä myös kysymyksen siitä, että kun muutosta tehdään ja tarvitaan muutosta siihen, että syntyy vihreitä laadukkaita työpaikkoja, ja kun halutaan investoida vähähiiliseen teknologiaan ja tutkimukseen, niin pitää kiinnittää huomiota myös näihin työpaikkoihin ja niiden laatuun. Samalla myös korostan sitä, että pitäisi puhua myös siitä, miten työntekijöiden osaamiseen täytyy satsata. Eli kun maailma muuttuu, tarvitaan myös osaamisen päivittämistä, ja tästä syystä ilmaston näkökulmasta on tärkeää kiinnittää huomiota myös niiden työntekijöiden osaamisen päivittämiseen, joiden elanto riippuu fossiilisesta taloudesta. Tällä haluan peräänkuuluttaa sitä, että tämä muutos on myös sosiaalisesti kestävä, ja toivoisin, että tämä olisi hallituksen toimenpideohjelmassa myös keskeisesti mukana.

15.31 Kaj Turunen si (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun kuuntelin nämä ryhmäpuheet, niin lopputulos on kuitenkin se, että se johtopäätös on, että kaikki eduskuntaryhmät ovat näissä ilmastotalloissa mukana ja tämän ilmastosuunnitelmankin puolella. Ehkä tietysti ovat tämmöiset aikataulukysymykset tai painotuseroja hiukan.

Tuohon vihreitten puheenvuoroon ei voi olla kommentoimatta sitä, että kyllä Suomen päästöt ovat kuitenkin niin pienet, että se ei auta mitään, vaikka me sammutamme Suomes-ta valot. Maailma ei sillä kyllä pelastu.

Meidän pitää muistaa se, että Suomi on osa Eurooppaa ja EU:ta, ja EU on yksi Pariisin ilmastopimuksen osapuoli. Siksi korostin omassa ryhmäpuheessanikin sitä, että nämä päästöjen vähennykset täytyy tehdä oikea-aikaisesti ja oikearytmisesti niin, ettei tule mitään hiilivuotoa. Kun nyt tässä edustaja Haatainenkin viittasi näihin työpaikkoihin, niin tämä on suuri mahdollisuus saada cleantech-alalta uusia työpaikkoja. Mutta ei tehdä sitä rakennemuutosta kuitenkaan liian nopeasti, niin että menetetään perinteiset työpaikat ja sitten jäädään odottamaan näitä cleantechin työpaikkoja, vaan tämä rakennemuutos näissäkin [Puhemies koputtaa] täytyy tehdä hallitusti.

15.32 Lea Mäkipää si (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy todeta ensin, että tätä kiertotaloutta tulee edistää joka tavalla, ja sanotaan usein, että toisen jäte on toisen raaka-aine.

Sitten toiseksi otan esille tämän, että nyt kaikkien pitäisi luopua 2030-luvulla kivihiilestä. Otan vain yhden näkökulman tähän: onko meillä energiahuoltoa. Juuri huoltovarmuu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

den osalta tiedämme tänäkin päivänä, että jos on kovia pakkasia tammikuulla, niin energiapiikki on korkealla, eli tiedetään, että tällaisiin poikkeusoloihin kivihiihtä on hyvä varastoida, niin ettei nyt aivan laiteta sitä kivihiihtäkään loppuun.

Kolmanneksi haluan ottaa esiin nämä metsänhakkuut. Sehän on tänä päivänä totisinta totta, mutta sanon myös, että kunnollinen metsänhoitaja ei jätä sitä aukkoa vaan istuttaa sen aikanansa. Esimerkiksi mänty kulminoituu jo 50—60 vuoden perästä, eli teollisuus [Puhemies koputtaa] voi ostaa, ja tulevat sukupolvet voivat nauttia tästä vihreästä kullasta.

15.33 Martti Mölsä si (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä selonteossa tavoitteet ovat hyvät, [Eduskunnasta: Miten tämä näin menee? — Ryhmäkierrös ensin!] mutta strategioissa on ainakin kaksi eri suuntaa tai vikaa: ne joko toteutuvat eri tavalla tai jäävät kokonaan toteutumatta. Toivotaan, ettei ainakaan näin kävisi.

Oma tavoitteeni oli Punkalaitumella kotikunnassani, että jo vuonna 2015 Punkalaidun olisi [Silvia Modig: Työjärjestykseen, puhemies, ryhmäkierrös!] kokonaan omavarainen, mutta toisin kävi, tuli jytty 2011, jolloin jouduin lähtemään tänne eduskuntaan. Toinen vielä suurempi asia oli, että öljyn hinta romahti eli kilpailukyky menetettiin tässä asiassa. Mutta tällä hetkelläkin kotikuntani Punkalaidun on 65-prosenttisesti omavarainen tässä kotimaisessa energiassa, kaikki kotitaloudet ja kiinteistöt mukaan lukien, eli työ jatkuu. Hallituksen biotalous ja puhtaat ratkaisut tukevat tätä strategiaa voimakkaasti, ja se on erittäin hyvä asia.

15.34 Antero Vartia vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa ministeri Tiilikainen, kun sanoitte, että näissä ryhmäpuheenvuoroissa ei kuulunut ehdotuksia, mitä tulisi tehdä, niin sanoin, että turvetta verotetaan edelleen kevyesti, vaikka se on haitallisempaa kuin kivihiihi, sanoin, että juuri luotiin uusi saastutustuki, päästökaupakompensaatio, sanoin, että fossiilisen energian verotuotot ovat yhä satoja miljoonia vuosittain. Ehdotukseni nyt siis on: tehkää täysin päinvastoin, koska näillä on kuitenkin huomattavasti suurempi vaikutus, ja kuvaamaan mittakaavaa: päästökaupan kompensatio ja energiaveron palautus on yhteensä vuosittain 257 miljoonaa, kun energia- ja ilmastostrategian toimeenpanoon on varattu 48 miljoonaa, ja nämä ohjaavat päinvastaisiin suuntiin. Tässä on kyse arvovalinnasta, jota en usko, että tehtäisiin, jos tässä salissa ymmärrettäisiin paremmin, millaiset seuraukset ilmastonmuutoksella pahimmillaan on.

Edustaja Turuselle kysymys: jos Kiina jaettaisiin sataan osaan, niin voisimmeko todeta, että kiinalaisten valtioiden päästöillä ei olisi mitään väliä, [Puhemies koputtaa] koska ne ovat niin pieniä jokainen?

15.36 Silvia Modig vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ministeri Tiilikaiselle: Juuri biopolttoainetta käytin esimerkkinä juuri tämän takia, mihin edustaja Vartia viittasi. Panostuksen pitää olla siellä, missä hyöty on kaikkein suurin. Siitä olen hallituksen valintojen kanssa eri mieltä.

Edustaja Honkonen kysyi sitä, mikä olisi sitten vasemmistoliiton lyhyen aikavälin visio liikenteen suhteen. Me ilmeisesti olemme kunnianhimoisempia kuin te. Katsotaan, miten sähköautojen teknologia kehittyä, miten akut kehittyvät, miten sähköauton valmistuksen hinta tulee alaspäin. [Anne Kalmari: Ostaako, vasemmistoliitto, köyhät sähköauton?] Se mahdollistaa paljon kunnianhimoisemman polun kuin mitä nytten on valittu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

Mutta siitä haluan antaa kiitosta Tiilikaiselle, että olen aivan samaa mieltä kuntien roolistä. Ilokseni voin kertoa, että Helsinki hyväksyi tänään oman strategiansa, jossa hiilineutraaliustavoite on 2035, Espoo pisti paremmaksi, 2030, joten kunnista löytyy kunnianhimoa ja mahdollisuutta vaikuttaa. Mutta se globaali näkökulma on hallituksen vastuulla, ja sen takia tämä hiilinielujen vertailutason määrittäminen on niin olennainen kysymys. Se on sama keskustelu kuin aikoinaan käytiin päästövähennystavoitteesta, kun päästiin siihen, että vuosi 90 on se vertailutaso. Kyllähän me ymmärrämme, että ilman tuota vuosilukua emme me pystyisi vertailemaan päästövähennyksiä keskenään. [Hanna Halmeenpää: Hyvä, Silvia!]

15.37 Olli Immonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pariisin ilmastokokouksessa on tehty viimeisin maailmanlaajuinen ilmastopimus, jonka tavoitteena on rajoittaa maapallon keskilämpötilan nousu alle 2 asteeseen. Tämä vaatii radikaaleja toimenpiteitä, joista voi herätä huoli kotimaisen teollisuuden pärjäämisestä alati kiristyvien määräysten keskellä. Tämän lisäksi Euroopan unionista tulevat direktiivit ja kiristyvät päästötavoitteet voivat johtaa siihen, että esimerkiksi rakennuskustannukset alkavat karata käsistä, jos sääntely on liian tiukkaa alalla.

Arvoisa puhemies! Kysyisinkin asianosaiselta ministeriltä: miten suomalaisen teollisuuden pärjääminen ja rakennuskustannusten pysyminen kohtuullisena aiotaan ottaa huomioon esimerkiksi tulevien alaa koskevien lakien valmistelussa?

15.38 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman, arvoisa puhemies! Ilmastotyöhän on toki kansallinen asia, mutta mitä suurimmassa määrin myöskin kansainvälinen. Ilmastokestävyyttä edistävän kehitysyhteistyön toteutuma 2015 oli 245 miljoonaa, seuraavana vuonna 189 miljoonaa, ja tälle vuodelle se näyttää pysähtyvän 165 miljoonan euron lukemaan — suuntahan tässä on selkeästi väärä. Pariisin ilmastopimuksesta huolimatta Suomen ilmastokestävyyttä edistävän kehitysyhteistyön rahoitus on laskenut. Pudotusta on ollut 80 miljoonaa euroa viimeisten vuosien aikana. Miten hallitus vastaa tähän? Miten te näette nämä kansainväliset velvoitteet osana tätä ilmastopoliittista ohjelmaa? Onko meillä tässä asiassa kansainvälinen vastuu, kansainvälinen tehtävä, vai katsoomme tilannetta pelkästään oman maamme rajojen sisäpuolella?

15.39 Sari Tanus kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa on energia- ja ympäristöosaamista. Viennin edistämiseksi suomalaiselle energia- ja ympäristöosaamiselle tarvitaan kuitenkin kansallisia referenssejä. Referenssejä voidaan edistää innovatiivisilla julkisilla hankinnoilla, ja hyviä kokemuksia tällaisista uusista hankinta- ja toimintamalleista on saatu esimerkiksi Suomen ympäristökeskuksen vetämässä Hinku- eli Kohti hiilineutraalia kuntaa -hankkeessa ja myös Sitran vaikuttavuusinvestointeja tukevalla SIB-rahastoilla. Kysyisinkin ministeriltä: miten hallitus edistää ja pyrkii levittämään näitä hyviä hankinta- ja toimintamalleja hyvinä käytänteinä?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustajat, äsken oli tarkoitus käydä kierros ryhmäpuhujien mukaisessa järjestyksessä. Tässä minun papereissani oli eräällä ryhmällä kaksi puheenvuoroa peräkkäin, mutta toivottavasti ei hirveän suurta vahinkoa tapahtunut, [Eduskunnasta: Kolme!] eikä varmaan tapahtunutkaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

Nyt siirrytään jatkamaan debattia. Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat käyttää vastauspuheenvuoron, nousemaan ylös ja painamaan V-painiketta.

15.40 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me puhumme kylä sekä Suomen että Euroopan että maailman kohtalonkysymyksestä, kun puhumme siitä, miten tässä ilmastomuutoksessa otetaan asiat haltuun. Haluan tällä kertaa antaa tunnustusta hallitukselle. Usein sanotaan, että oppositiosta esitetään aina ne kaikki puutteet. Ei tämäkään täydellinen ole, mutta kyllä perusura, jonka hallitus on tässä valinnut, on sinällänsä oikea, ja tärkeätä on myös se, että tämä käsittely täällä voi tapahtua varsin laajan yhteisymmärryksen oloissa. Mikään näistä toimista ei ole sellainen, jossa vaalikausi olisi riittävä, vaan tämä on usean vaalikauden urakka, ja kun tämä tavoiteasetanta on yhteinen, niin uskon, että siitä seuraa myös käytännön toimia tämän vaalikauden jälkeenkin.

15.41 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun tässä nyt on nostettu tämä nieluasia myös esille, haluan todeta sen, että Suomen pitkä linja ilmastopolitiikassa eri ympäristöministerien, niin Hassin, Niinistön kuin Tiilikaisen, aikana on ollut sama eli se, että pyritään nielujen kasvattamiseen ja kuitenkin siten, että pystymme osan tästä kasvavasta puumäärästä hyödyntämään.

On mielenkiintoista nyt tämä keskustelu siinä mielessä, että [Satu Hassin välihuuto] täällä sanotaan, että hallitus lisää puun käyttöä. Suomen hallitus ei hakkaa puuta metsästä. Suomen hallitus ei valmista sellua, ei paperia, vaan suomalaisten metsäteollisuustuotteiden kysyntä maailmalla kasvaa, ja siitä tulee voimakkaan kiertotalouden käyttöön ylijäämää, erilaisia jakeita, joista sitten voidaan valmistaa edistyneitä biopolttoaineita. Tämä jos mikään on mielestäni resurssiviisautta ja ilmaston kannalta hyvä: hyödynnetään tarkkaan se, [Puhemies koputtaa] mitä metsästä milloinkin otetaan.

15.43 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tarvitsemme erilaisia toimenpiteitä lyhyellä ja pitkällä aikavälillä, ja nyt liikenteen muuntamisessa vähäpäästöiseksi ja päästöttömäksi pitkällä aikavälillä erinomainen toimenpide on esimerkiksi tukea sähköautoihin ja biokaasumuunteisiin autoihin siirtymistä. Olen kuitenkin ymmärtänyt, että tällä alalla ei ole kovin paljon toimijoita, jotka tätä tekevät. Miten ministeri arvioi: minkälaisiin volyyymeihin voidaan päästä tällä saralla?

Toinen kysymykseni koskee tavoitetta kävely- ja pyöräilymatkojen lisäämisestä. Tämän edistämiseksi ollaan tekemässä toimenpideohjelmaa yhteistyössä kuntien kanssa. Mitä toimenpiteitä tämä tulee pitämään sisällään?

15.43 Hanna Halmeenpää vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus esittää liikenteen biopolttoaineiden sekoitevelvoitteen nostamista 30 prosenttiin sekä 10 prosentin sekoitevelvoitetta työkoneille ja erillislämmitykselle. Nämä toimet pidentävät öljyn nojaavien teknologioiden käyttöä sen sijaan, että liikenteessä vaihdettaisiin nopeammin sähköön ja biokaasuun [Anne Kalmarin välihuuto] ja lämmityksessä nopeammin esimerkiksi maalämpöön ja lämpöpumppuihin.

Edustaja Honkoselle aikaisempaan huomioon vastauksena myös, että vihreät ovat sitä mieltä, että biopolttoaineet tulisi ohjata ensisijaisesti kohteisiin, joissa vaihtoehtoisia käyttövoimia ei vielä ole, kuten raskaaseen maantieliikenteeseen ja lentoliikenteeseen. Arvoi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

sa ministeri, miten hallitus on ottanut nämä näkökulmat huomioon biopolttoaineiden kohdalla?

15.44 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maankäytön ilmastovaikutusten laskentasääntöä päätettäessä tulee pitää mielessä Immanuel Kantin kategorinen imperatiivi: toimi siten, että toimintatavastasi voitaisiin tehdä yleinen, kaikkia koskeva laki. Tässä tapauksessa se tarkoittaa, että Suomen kannan maankäytön ilmastovaikutusten laskentasäännöksi tulee olla sellainen, että se on kestävä ilmastonmuutoksen torjunnan näkökulmasta, vaikka kaikki maailman maat toimisivat sen mukaisesti. [Satu Hassi: Juuri niin!] Kyse ei ole vain moraalisesta pohdinnasta, sillä EU:n LULUCF-laskennat tulevat todennäköisesti vaikuttamaan globaaleihin normeihin, eli myös sademetsävaltio Brasilia toimii niiden mukaisesti.

Arvoisa puhemies! On esitettävä kysymys, onko ilmastonmuutoksen torjunnan kannalta kestävä normi se, jos maat saavat käytännössä itse määritellä vertailutason ja jos nettopäästöjä ei tarvitse lainkaan vähentää ennen vuotta 2030.

15.45 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Haluaisin vihreiltä kysyä: Mitä he esimerkiksi Helsingissä yhdistettyyn lämmön- ja sähköntuotannon kattilaan haluaisivat laittaa? Miksi on jotain pahaa siinä, että auto liikkuu Nesteen kierrettävällä biopolttoaineella versus kivihiilellä tai Hanhikiven tulevalla ydinvoimalla tuotetulla sähköllä?

Haluaisin tälle salille selventää metsien monimuotoisuusasiaa seuraavasti: Suomessa on 20 miljoonaa hehtaaria hyvää talousmetsää. Jos meillä on noin 100 000 metsähehtaaria, joita korjataan, meillä on 19 900 000 metsähehtaaria, joihin ei kosketa, ja sen lisäksi kaikki suojelukohteet. Miettikää, miten pientä osaa siitä metsästä loppujen lopuksi käytetään. [Puhemies koputtaa] Totta kai monimuotoisuuden turvaaminen on tärkeää, ja siksi on hyvä, että Metso sai rahaa. [Satu Hassi: Hiilinielut pienenevät, jos hakkuut kasvavat!]

15.47 Hanna Halmeenpää vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tietysti näin Pohjois-Pohjanmaan Kalajoen kuntapäättäjänä on vähän vaikea ottaa Helsingin kunta-politiikkaan kantaa, [Silvia Modig: Siitä vaan!] mutta jos olen oikein ymmärtänyt, niin käsittääkseni täällä Helsingin kaupunginvaltuustossa juuri vihreiden aloitteesta on ajettu läpi päätös sulkea kivihiilivoimala, arvoisa edustaja Kalmari. Omassa kotikunnassani Kalajoella käytetään kyllä kaukolämpöverkossa yli 80-prosenttisesti uusiutuvaa energiaa, ja henkilökohtaisesti käytän sitä 100-prosenttisesti oman taloni lämmityksessä.

Mitä tulee tuohon metsien monimuotoisuuteen, arvoisa herra puhemies, valitettavasti on todettava, että Etelä-Suomen metsien suojeluohjelma Metson rahoitus ei ole sellainen, että sillä voitaisiin kuitata koko Suomen metsien monimuotoisuuden turvaaminen. Metso-rahoja on leikattu toistuvasti, eikä niitä ole tälläkään hallituskaudella oikeasta suunnasta huolimatta palautettu ennalleen, ja tulee muistaa, että metsää kasvaa Etelä-Suomen ulkopuolella, Pohjois-Suomessakin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä tähän ehdottomasti viimeinen puheenvuoro.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

15.48 **Anne Kalmari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On todellakin hyvä, että Metso-rahoja lisättiin, mutta haluan myös kertoa sen faktan, että noin 33 prosenttia suojeltavista lajeista on Suomen metsissä. Lähes yhtä paljon on esimerkiksi luonnonniityillä. Minä toivoisin, että vihreät olisivat yhtä kiinnostuneita esimerkiksi kotieläintalouden turvaamisesta, jolla saamme näitä erittäin uhanalaisia lajeja suojeltua. [Hanna Halmeenpää: Olemme kiinnostuneita!] Esimerkiksi lahopuun määrä kasvaa Suomen maakunnissa, lähes jokaisessa maakunnassa, ja kovakuoriaisten määrä lisääntyy, ja totta kai töitä näissäkin asioissa lisää pitää tehdä, mutta ei pidä maalata sellaisia uhkakuvia, että metsät loppuvat tai monimuotoisuus katoaa, jos metsien käyttöä [Puhemies koputtaa] kestävästi lisätään. Se on sekä Suomen etu että Suomen ja [Puhemies koputtaa] koko maailman hiilinielulle etu.

15.49 **Leena Meri ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän edustaja Olli Immosta, joka toi hyvin esille perussuomalaisten huolenaiheita ja myös sen, että meidän tulee huolehtia siitä, että meillä Suomessa säilyy työtä ihmisillä. Olisin oikeastaan siksi kysynyt ministeriltä: Kuinka paljon tehdään töitä sen eteen — kuuluu varmaan toisenkin ministeriön alalle — että me saisimme tämän win-win-tilanteen? Elikkä kun meillä on, juurikin niin kuin kerroitte, tätä polttoaineen tekoa jätämateriaalista ja muun muassa Afrikan maissa on valtava jäteongelma, niin kuinka me saisimme sinne vietyä teknologiaa? Sehän olisi paras ta kehitysapua: kumpikin voittaa. Ei tarvitsisi aina viedä pelkkää rahaa. Miten tällaiset hankkeet edistyvät? Tuntuu jotenkin, että niistä ei oikein puhuta vaan puhutaan aina vain siitä, kuinka paljon euroja bruttokansantuotteesta annetaan kehitysapua. Tulisivatko tällaiset hankkeet kysymykseen, ja miten niitä voisi edistää? Meillä on varmasti ihan mielettömästi osaamista. Voisiko ministeri nyt kertoa, miten kaikki voittavat, sekä Suomi että Afrikka ja ilmastonmuutos myöskin?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vielä debatin tässä vaiheessa vastauspuheenvuorot edustajille Paatero ja Kiuru ja sen jälkeen ministerille 3 minuuttia.

15.50 **Sirpa Paatero sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On hienoa keskustella täällä nyt ilmastoon liittyvistä asioista, koska toissa viikolla keskusteltiin kestävän kehityksen 2030-linjauksista ja nämä liittyvät erittäin kiinteästi yhteen.

Meillä on paljon tehtävää kuluttajien erilaisen tietotaidon ja ymmärryksen parantamisessa, jotta meidän kaikkien käyttäytyminen muuttuu, mutta poliittiset päätökset ovat ne, jotka ohjaavat myöskin kuluttajien toimintaa. Tästä syystä on erittäin hyvä esimerkki, että saatiin ilmastolaki voimaan 2015, ja tästä syystä sosiaalidemokraatit ovat pitäneet hyvin tiiviisti esillä kiertotalouden teemoja ja siihen tehtäviä uusia linjauksia, jotta kaikki jätevirrat ja muut saataisiin mahdollisimman hyvään kiertoon.

Huolissani olen hieman siitä — kun meillä on kuitenkin kansainvälinen vastuu myöskin tässä ilmastoasiassa — mitenkä ovat meidän ilmastorahastoihin laitettavat osuutemme meidän kehitysyhteistyössämme ja toisaalta kehitysyhteistyörahamme, niin että niissä maissa, joissa itse asiassa ollaan paljon pienemmällä päästöillä nykyisin, pystyttäisiin ruoantuotantoa, työpaikkoja ynnä muuta luomaan [Puhemies koputtaa] niin, että se voidaan tehdä ilman päästöjä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

15.51 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pyöräilystä vielä jatkan. Ministeri Tiilikainen, mitkä keinot teidän mielestänne voisivat olla sellaisia, jotka auttaisivat pyöräilyn edistämistä nopeiten ja tehokkaimmin? Olen kuullut ajatuksia kotitalousvähennyksen laajentamisesta pyörähuollon osalle ja kilometrikorvauksen tarkistamisesta. Ja sitten kaupunkipyöräjärjestelmään vielä: jos sitä skaalataan laajemmin, niin voisiko siihen ajatella sähköpyörän mukaan tuomista jollain tavalla?

Sitten edustaja Modig toi esille tämän, että hallituksen tavoite sähköautoilun edistämisestä on kunnianhimoton. 250 000 autoa vuonna 2030 on hyvä minimitaloite. Mielelläni kuulisn, mikä on teidän mielestänne oikea tavoite. [Petri Honkosen välihuuto]

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja ministeri, 3 minuuttia.

15.52 Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Arvoisa puhemies! Muutamia vastauksia konkreettisiin kysymyksiin:

Edustaja Kiuru kysyi pyöräilyn edistämisestä ja kaupunkipyörä-asiasta. Ministeri Berner lähtiessään pyysi toteamaan, että tuohon seuraavaan liikennelakipakettiuudistukseen sisältyy ajatus velvoittaa yhteensopivat kaupunkipyöräjärjestelmät eri puolille maata. Muita keinoja edistää pyöräilyä ovat tietenkin kevyen liikenteen väylien rakentaminen ja informaatio. Tuleeko erilaisia taloudellisia kannusteita esimerkiksi työmatkajuttuihin tai näin, sen aika näyttää. Mielenkiinnolla otamme ideoita vastaan.

Kiitän edustajia Heinäluoma ja Paatero, toitte mainiosti esille pitkäjänteisyyden. Nyt ilmastolaki on tehty, se nautti laajaa tukea viime kaudella, nyt sen mukaan on tehty ilmastosuunnitelma, ja, kuten täällä todettiin, tarvitsemme pitkäjänteisiä toimia tästä eteenpäin. Juuri näin.

Teollisuuden kilpailukyvyistä, rakennuskustannuksista edustaja Immonen kysyi. Rakennuskustannusten hillintä, jos energiatehokkuusvaatimuksia tiukennettaisiin, on aiheellinen kysymys. Senpä takia olemme lanseeranneet ympäristöministeriössä ajatuksen lähteä kehittämään rakentamiseen normistoa, missä katsotaan koko elinkaaren aikaista hiilijalanjälkeä. Tämä energiatehokkuuden tie on tietyllä lailla käyty loppuun. Nyt täytyy katsoa, miten voidaan rakennusmateriaalien ja sen tuotannon ja myös purkuvaiheen osalta alentaa vielä hiilijalanjälkeä kokonaisuutena jatkossa.

Teollisuuden kilpailukyvyistä muutama oli täällä huolissaan. Se liittyy tietysti päästökauppaan, mutta vastaanpa nyt siihenkin. Eli olen erittäin tyytyväinen tuohon päästökaupparatkaisuun, mikä EU:n sisällä on saatu, koska se vähentää riittävän nopeasti päästöjä mutta samalla meille suomalaisille tärkeät energiantensiivisen teollisuuden alat saavat riittävästi ilmaisia päästöoikeuksia. Tämä hyvä.

Uudet teknologiat ja niiden vientimahdollisuudet toki toivottavasti tulevat realisoitumaan. Itse lähdän esimerkiksi ensi viikolla Intiaan bisnesdelegaation kanssa nimenomaan energiateknologiaan liittyvälle reissulle.

Mutta sitten edustaja Vartia, pohditte eri polttoainemuotojen verotusta. Sekin menee nyt etupäässä ehkä tuonne päästökaupparektorille, mutta kyllä olen huolissani tästä, miten päästökaupparektorilla voitaisiin myös nopeasti päästöjä vähentää. Nimittäin 2016 kaukolämmön tuotannossa päästöt kasvoivat sen takia, että kivihiilen käyttö lisääntyi. Se korostaa sitä, että hallituksen täytyy edetä tässä hiilenkieltolaissa vuoteen 2030, koska muuten kaupungit eivät näköjään riittävän ripeästi etene.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

Mutta samalla joudun valitettavasti toteamaan sen, että vihreät ja vasemmistoliitto, te yhdessä olitte viime kaudella korottamassa sähköveron palautusta, laajentamassa sitä yhä uusille aloille, ja nyt kritisoihte sitä ympäristölle haitallisena tukena. Mutta miksi korotitte sitä viime kaudella?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Tälle keskustelulle oli varattu tässä vaiheessa 2 tuntia aikaa. Keskustelua jatketaan sitten päiväjärjestyksen muiden asioiden tultua käsitellyiksi, mutta koska keskusteluun päästiin välikysymysesittelyn vuoksi vartin myöhässä, nyt jatkamme vielä vajaat 15 minuuttia.

15.56 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä otettiin esille pohjoisen metsät ja niiden suojelu. Täytyy lappilaisena todeta, että kun meidän maakunnassamme pinta-alasta on kolmasosa suojeltu, niin me ajattelemme, että kun siitä jäljellä olevasta maasta osa on metsämaata ja siitäkin hyödynnetään vain noin 50 prosenttia, niin meille kyllä mahtuu yksiköitä, biotalouden tehtaita, jotka muun muassa liikennepolttoaineita tuottaisivat biotaloudesta ja hyödyntäisivät hieman enemmän sitä vuotuista metsän kasvua, joka koko ajan lisääntyy siellä pohjoisessakin.

Jos me aiomme näinkin kovan tavoitteen ottaa kuin nyt on hallitus ottanut, että Suomi hiilineutraaliksi, niin tähän tarvitaan pitkäjänteinen kokonaissuunnitelma, ja jos siihen sisältyy vaikkapa puurakentamisen lisääminen, joka on erittäin hyvä tavoite, niin ei voi olla niin, että ajatellaan, ettei metsiä hakata yhtään, kun puutavarahan saadaan sieltä sahalta. Ei tarvita maataloutta, kun maitoa saa kaupasta — tällöinen ajattelu ei voi sisältyä tähän. Sen takia minä erittäin ilolla kyllä otan vastaan tämän [Puhemies koputtaa] hallituksen linjan, mikä täällä on.

15.57 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tavoite hiilineutraalista Suomesta 2045 on hyvä. Ratkaisua ei voi siirtää 2030:n jälkeiseen aikaan. On ihan selvää, että lähivuodet 2018—2020 ovat aivan kriittisiä. Nyt on tärkeää panostaa ihmisten asenteitten muutokseen, ja tärkeää on se, miten kuluttajan näkemystä ilmastoviisaista päätöksistä vahvistetaan. Kotimaisuus on tärkeää nostaa kärkeen, myös asunto- ja aluerakentaminen, tiivis asuminen, joukkoliikenteen kehittäminen ja kaupunkipolitiikan mahdollisuudet.

Mutta, arvoisa ministeri, olen kiinnostunut siitä, että kun nyt näyttää siltä, että sähköautoilu on se voittajaenergiamuoto autoissa, voittajateknologia, niin useat maat ovat kieltämässä polttomootoriautot. Tässä kun nyt Suomi niin vahvasti biopolttoaineisiin henkilöautoilunkin osalta varustautuu, miten näette tämän sähköautoilun [Puhemies koputtaa] tulevaisuuden?

15.58 Antero Vartia vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Istun talousvaliokunnassa, ja käsittelemme siellä usein asioita, jotka liittyvät energiapolitiikkaan. Siellä puhutaan muun muassa päästökaupasta — olkoonkin, että se on tämän ulkopuolella, mutta nyt kun siitä on mainittu, niin sanon tämän — ja yhteen ääneen toistamme, että ilmastonmuutos on aikamme suurin uhka. Yhteen ääneen sanomme, että päästökauppa on pakko saada toimimaan, jotta päästöt laskisivat nopeammin. Mutta aina enemmistö sanoo, että emme saa tehdä mitään semmoista, mikä nostaa teollisuuden energian hintaa. Jos me haluamme, että päästökauppa toimii, meidän on vähennettävä päästöoikeuksien määrää, jotta päästöoikeuden hinta nousee, jotta sillä olisi jokin ohjaava vaikutus. Tämä on se ongel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

ma. Me päädyimme aina vastustamaan niitä toimenpiteitä, joilla päästöjä vähennetään. Sama koskee tämän päivän keskustelua: metsiä saa hakata, mutta jos niitä hakataan niin paljon, että tosiasiallisesti meidän päästömme eivät vähene sinä aikana, kun niiden vähentämisellä on kiire, se täytyy kompensoida konkreettisilla toimilla muualla.

16.00 Kaj Turunen si (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä jo aiemmin edustaja Vartia kysyi minulta kysymyksen, joka ei ole enää ajankohtainen — mutta itse asiassa äsken käytetty puheenvuoro on ajankohtainen. Minä korostaisin sitä, että kun näitä päästöjä vähennetään, tämä yhtäaikaisuus on tässä isossa roolissa, niin että ei tule sitä hiilivuotoa. Tai jos Suomi esimerkiksi etuajassa kunnianhimoisesti tekee sellaisia ratkaisuja, jotka käytännössä vievät kansainvälisen kilpailukyvyyn, niin kyllä meille suomalaisille jää sitten luvun käteen. Suomi on osa EU:ta, ja Pariisin ilmastopöytäkirjassa EU on se yksi osapuoli, ja kun me sitten EU:n sisällä neuvottelemme näistä päästörajoituksista, -vähennyksistä — no okei, nyt on pikkuisen epäoikeudenmukainen prosentti meillä, mutta sen kanssa tullaan toimeen — niin tämän päästöjen vähentämisen täytyy tapahtua jo EU:n sisällä yhtäaikaaisesti [Puhemies koputtaa] ja globaalisti yhtäaikaaisesti, niin ettei siellä ole niitä tahoja, joille jää se luvun käteen.

16.01 Laura Huhtasaari ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maailman parhaisiin yliopistoihin lukeutuvan MIT:n tekemän laskelman mukaan Pariisissa ilmoitetuilla toimenpiteillä ilmaston arvioitu lämpeneminen hidastuisi 0,2 astetta vuoteen 2100 mennessä. Suomen teollisuuden, kotitalouksien ja maatalouden sekä liikenteen päästöt ovat jo minimaaliset verrattuna Puolaan, Romaniaan ja Bulgariaan, jopa Saksaan ja Tanskaan. Ja tällä esityksellä on kova hintalappu. Pellervon taloustutkimuksen mukaan kaukolämmityksen hinta nousee asukkaille noin 40 prosenttia, kotitalouksille vuositasolla 400—600 miljoonaa euroa, teollisuudelle 800—1 200 miljoonaa euroa, ja lisälasku liikenteessä on LM:n oman arvion mukaan vielä 800 miljoonaa euroa vuositasolla, joten näiden pitää olla reiluja ja oikeudenmukaisia. Kysyisinkin nyt ministeriltä, kun hän on paikalla: voisimmeko me korvata kivihiilen turpeella?

16.02 Outi Mäkelä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä pitkän aikavälin ilmastopoliittinen suunnitelma sisältää paljon, paljon tärkeitä painopisteitä. Tieliikenteen osuus on tietysti merkittävä, ja ministeri Berner hyvin kävi toimia liikenteen osalta läpi. Olisin kysynyt häneltä vielä — kun hän totesi, että liikkumisvapautta ei ole tarkoitus rajoittaa — mikä on suhtautuminen ruuhkamaksuihin tulevaisuudessa ja toisaalta, kun oli keskustelua myös autokannan ympäristöystävällisemmästä suunnasta, mikä on ajatus työsuhteautokannan muuttamiseksi vähäpäästöiseksi, mutta hän kerkesi jo lähteä.

Toisaalta ruokahävikin merkitys nousi esiin ja se, mikä on tärkeää, että ihmisille saatettiin kannustusta ja asennemuutosta siihen suuntaan, että voitaisiin toimia itsekin tämän ruokahävikin vähentämiseksi. Olisin kuitenkin kysynyt ministeri Tiilikaiselta: onko meillä näitä sääntelyyn liittyviä asioita, normeja, jotka estävät jollain tavoin tätä ruokahävikin [Puhemies koputtaa] vähentämistä, vai onko tämä vain kaupunkitarinaa, että sikaloihin ei voida enää viedä koulujen ruokajäämiä?

16.03 Marisanna Jarva kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on tosiaan toiminut määrätietoisesti ja johdonmukaisesti ja ottanut kovat tavoitteet ja päättäneet

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

myös käytännön keinoja, miten päästöjä saadaan vähennettyä. Tämä on tärkeää, että on puheitten lisäksi myös tekoja.

Vielä olisin tuohon vihreitten linjaan tästä hiilinieluasiasta hieman palannut. On harmi, että nyt tämä linja on vaihtunut hallitusajoista vihreillä, koska viime kaudella ja aikaisempien hallituksien aikana kaikki Suomen ympäristöministerit, myös Hassi ja Niinistö, ovat ajaneet tätä Suomen mallia sen osalta, että hakkuita pitää pystyä lisäämään, jos tämä hiilinieluasias ei heikkene. Eli meidän metsät kasvavat enemmän kuin niitä käytetään myös jatkossa, myös hakkuutasoa nostettaessa, ja on ihmeellistä, että tämä linja on nyt oppositiossa vaihtunut. Ihmettelen kyllä, mikä tässä on. Samalla myös Ruotsin vihreät tukivat Suomen mallia, niin että mikä tämä tilanne Suomen vihreillä on? [Puhemies koputtaa] Miksi näin eri linja? Myös energiaveron palautuksesta [Puhemies koputtaa] tosiaan olitte päättämässä viime kaudella.

16.04 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tähän väitteeseen, että minun linjani ympäristöministerinä metsänieluissa olisi ollut sama kuin nykyhallituksen: Olen netissä kirjoittanut seikkaperäisen selonteon. Vuosina 1999—2002, kun olin ympäristöministeri, Suomen metsien hiilinielu kasvoi, [Välihuuto keskustan ryhmästä] ja silloin oli kysymys siitä, että kun meidän hiilinielumme ja myöskin metsien hiilivarasto kasvoi, saimme sellaisen Kioto-ratkaisun, jossa ei näyttäisi siltä, että ne pienenevät. Nyt Suomen hallitus haluaa, että kun nykyiset hakkuiden kasvatussuunnitelmat johtavat hiilinielun pienenemiseen, tämä ei näkyisi meidän ilmastoraportoinnissamme.

Kivihielestä haluaisin todeta, että tämän vuoden alkupuoliskolla kivihieksen käyttö oli Tiilastokeskuksen mukaan 3 prosenttia yli viime vuoden tason, vaikka vuosituhannen alusta se on alentunut 24 prosenttia. Toivoisin, että hallitus olisi oikeasti johdonmukainen toimissaan. Ihmettelen myöskin sitä, että [Puhemies koputtaa] valtioenemmistöinen Fortum [Puhemies koputtaa] on juuri ilmoittanut ostavansa Uniper-yhtiön, [Puhemies koputtaa] josta 83 prosenttia on kivihieksienergiaa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt olisi vastauspuheenvuoro edustaja Haataisella.

16.06 Tuula Haatainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Julkisia hankintoja tehdään monilla kymmenillä miljardeilla euroilla, ja olisin toivonut, että tässä hyvässä selonteossa olisi painokkaammin painotettu julkisten hankintojen merkitystä. Siellä edellytetään näitä innovatiivisia hankintoja, 5 prosentin osuutta julkisista hankinnoista, ja näillä voitaisiin sitten turvata myös laadukkaita, kestäviä ja innovatiivisia hankintoja, jotka myös palvelevat näitä ilmastotavoitteita. Toivoisin, että tämän hallitus ottaisi voimallisesti nyt esiin, koska kunnat, valtio, julkinen taho, on todella merkittävä toimija monilla eri elämäntasolla. Kaiken kaikkiaan näiden hankintojen koko eettinen elämäntahti voisi painokkaammin näissä hankinnoissa olla mukana. Kunnat tietysti päättävät itse, mutta siinä tällainen valtiovallan hyvä ohjaus ja patistaminen on aina paikallaan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vielä debatin tässä vaiheessa vastauspuheenvuorot edustajille Modig ja Adlercreutz ja sen jälkeen ministerille 2 minuuttia, ja sen jälkeen siirrymme lisätalousarvioon.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

16.07 **Silvia Modig vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Kiurulle haluan todeta, kun kysyitte, eikö tämä tavoite ole tarpeeksi kunnianhimoinen: no, Norjassa on tällä hetkellä 100 000 sähköautoa.

Se, missä vasemmistoliiton näkemys ehkä eroaa hallituksen näkemyksestä, on se, että se latausverkko, jotta sen sähköautonsa saa ladattua, on aivan olennainen, jotta sähköautot yleistyvät. Hallitus on päättänyt, että se tulee tapahtumaan ja sen verkon pitää syntyä pääsääntöisesti markkinaehtoisesti. Uskon sen täällä tiiviisti asutussa Helsingissä, pääkaupunkiseudulla, onnistuvan, mutta mietin sitä syrjäseutujen asukasta. Kyllä siinä tarvittaisiin isompia julkisia panostuksia, jotta se sitten olisi oikeasti kaikille asuinpaikasta ja tulotasosta riippumatta mahdollista.

Täällä maalataan taas tätä kuvaa, että koko meidän teollisuutemme kuolee ja me menemme konkurssiin, jos me nyt tartumme tähän haasteeseen, joka on itse asiassa viemässä meiltä elinolosuhteiden mahdollisuuden. Jos aidosti kantaa huolta suomalaisista työpaikoista, on nähtävä se tosiasia, että metsäsektorin työpaikat eivät ole samannäköisiä tulevaisuudessa kuin ne ovat nyt. Meillä on paljon uusia innovaatioita, uusia tapoja, uusia tuotteita puusta, ja näitä tulee tukea — tätä tutkimusta, kehitystä ja innovaatiota. [Marisanna Jarva pyytää vastauspuheenvuoroa]

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: No, myönnänpä tässä vastauspuheenvuoron edustaja Jarvalle.

16.08 **Marisanna Jarva kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Onneksi hallitus on juuri toimimassa tässä investointien edistämisessä, jotta saadaan kehitettyä varsinkin metsäteollisuuden toimintaa ja tuotteita. Ympäristön kannalta on kestävämpää, että tällä hetkellä meidän puutamme viedään pyöreänä, varsinkin tuolta pohjoisilta alueilta, pitkiä matkoja teollisuuslaitoksiin. Tämän takia nimenomaan jalostusta pitäisi tuoda sinne kasvupaikkojen lähelle, missä puu kasvaa, ja nimenomaan tehdä sellaisia tuotteita, joita ollaan tekemässä esimerkiksi Kainuuseen suunnitellun biotuotetehtaan yhteydessä, jotta niillä tuotteilla voidaan korvata esimerkiksi vettä paljon kuluttavaa puuvillaa ja jatkossa voidaan Kiinan viskoositeollisuuden prosessissa korvata rikkihiili — merkittävä globaali ongelma, voitaisiin auttaa siinä — ja voidaan korvata öljystä tehtävää muovia ja näin edespäin. Tämä edellyttää, että myös hakkuutasoa pitää pystyä nostamaan. Ne hiilinielut palautuvat, ja ne rupeavat kasvamaan 2030 jälkeen [Silvia Modig: Se on liian myöhäistä!] tällä nykyisellä ohjelmalla ja politiikalla, ja toivon, että tälle annettaisiin vahva tuki. [Puhemies koputtaa] Tämä olisi kestävää työllisyyden kehittämistä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vastauspuheenvuoro edustaja Adlercreutz, ja vielä hänen jälkeensä myönnän vastauspuheenvuoron edustaja Kiurulle, ja sitten ministerille.

16.09 **Anders Adlercreutz r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Välillä tuntuu siltä, että käsitteet hiilinielu ja hiilivarasto menevät sekaisin. Nythän me olemme omin toimin luomassa linjausta, jossa puolitetaan tosiaankin hiilinielu, ja se on ehkä ihan ok, mutta silloin se pitää kompensoida jollain muulla tavalla. Tämä on pelkästään matematiikkaa. Se pitää hyväksyä ja uskaltaa nähdä. Hiilivuoto teoriana — siitähän eivät kaikki ole ihan yhtä ja samaa mieltä, onko sitä vai ei.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

Edustaja Kiuru mainitsi eilisen vierailun Tampereelle, ja siellä kuulumme liikenne-esitelyä, jossa esittelijä totesi, että yksityisautoilua tuetaan piilotuin, ja mainitsi muun muassa sen, että työmatkavähennyksessä on eri taksat yksityisautoille ja vaikka joukkoliikennevälineille. Hän piti tätä tukena yksityisautoilulle ja oli sitä mieltä, että taksan pitäisi olla matkariippuvainen eikä riippuvainen siitä, mitä kulkuvälinettä käyttää. Onko teillä jotain pohdintaa tässä asiassa? Voisiko tällä edistää joukkoliikenteen käyttöä?

16.10 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Totta, kuten edustaja Modig sanoi, Norjassa ollaan huomattavan paljon pidemmällä sähköisessä autoilussa, mutta, kuten edustaja Modig myös hyvin tietää, Norjassa ollaan huomattavasti pidemmällä öljyn pumppaamisessa kuin Suomessa, ja tämä taloudellinen liikkumatila, mikä Norjalla on, mahdollistaa aivan erilaiset valtion panokset mihin tahansa hyvään asiaan. Siinä suhteessa emme ole aivan tasavertaisessa asemassa.

Mutta korostan edelleen: 2030 tavoitteena 250 000 sähkökäyttöistä autoa. Se on todella merkittävä paradigman muutos, ja kun se lähtee käyntiin, kehitys on huimaa. Muistutan edelleen, että valtion talousarvioon ensi vuodelle on varattu määräraha sähköisen liikenteen edistämiseen, eli kyllä ponnisteluja tehdään.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja, ministeri Tiilikainen, 2 minuuttia.

16.12 Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Arvoisa puhemies! Moni edustaja on puhunut tehtävien toimien nopeuden tarpeesta. Liikenteessä nopeus on juuri sitä, että uusiutuvaa komponenttia sekoitetaan kaikkeen liikennepolttonesteseen, jotta Suomessa lähes 3 miljoonaa teillä rassaavaa autoa saavat päästöjään alas.

Jos ajatellaan, että — kiitos nykyisen varapuhemies Pekkarisen aikoinaan päättämän kunnianhimoisen sekoitevelvoitelainsäädännön — meillä on joinain vuosina jo yli 10 prosenttia polttoaineista ollut biokomponenttia, se tarkoittaa, että meillä olisi 300 000 täysin päästötöntä autoa verrattuna siihen, että sähköautoja on nyt vajaa 2 000. Juuri tuon sekoitevelvoitteen kautta olemme pystyneet tähän saakka ja pystymme myös tulevan 10—20 vuoden aikana nopeasti ajamaan päästöjä alas, samalla kun annamme tilaa sähköautojen kasvulle, piristysruisketta sille. Ja uskon, että markkina kääntyy sähköautojen eduksi ehkä nopeammin kuin arvaammekaan, jolloin tuo tavoite voi osoittautua liian alhaiseksi. [Silvia Modig: Juuri näin!] Se onkin minimitaloite, mutta tarvitsemme ne uusiutuvat polttoaineet ennen sitä.

Sitten tämä metsien hiilinielukyysymys. Tuodaan nyt vähän konkretiaa tähän: Maailmanlaajuisesti ilmakehä ei tunnista sitä, mistä se hiilidioksidimolekyyli on lähtöisin tai missä se sidotaan. Äänekoskella avautui juuri uusi biojalostamo. Se tulee käyttämään puuta 6 miljoonaa kuutiota enemmän kuin Suomessa on aiemmin käytetty. Saammeko hakata nuo puut Suomen metsistä, joitten kasvu on kiihtynyt tuntuvasti viimeisten vuosikymmenten aikana? Mieluiten näin, että voimme ottaa raaka-aineen Suomen metsistä. Nimittäin jos tuo 6 miljoonaa kuutiota tuotaisiin Venäjältä, kuinka paljon vähemmän hiilidioksidia pääsisi ilmaan tai olisiko meillä suurempi maailmanlaajuinen hiilinielu? Ei olisi. Ainoastaan työpaikat ja hyöty karkaisivat maahan, jossa esimerkiksi luonnon monimuotoisuutta ei hakkuissa aivan samalla tavalla oteta huomioon. Sen takia on järkevää, että käytämme järkevällä, kestäväällä tavalla Suomen metsien kasvua hyödyksi myös jatkossa. [Puhemies ko-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

puttaa] Suomen hiilinielu tulee olemaan Euroopan suurimpia tulevana vuosikymmeninä edelleen.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Asian käsittely keskeytetään. Keskustelua jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Keskustelu keskeytettiin kello 16.15.

Keskustelua jatkettiin kello 18.07.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytettyä asiakohdan 3. käsittelyä. Keskustelu asiasta jatkuu, ja puheenvuorojen maksimikesto siis 5 minuuttia.

18.07 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa puhemies! Ilmastomuutoksen pysäyttämiseksi tarvitaan nopeita toimia — nyt. Tärkein tavoite on kokonaispäästöjen saaminen nolnaan. Tavoite ei ole tehdä kompromisseja, jotta saastuttavaa toimintaa voitaisiin jatkaa mahdollisimman pitkään ja jotta päästöjä leikkaavia ratkaisuja ei tarvitsisi kokonaisuudessaan toteuttaa. Tavoite on ilmaston lämpenemisen pysäyttäminen. Valtion tehtävä on ohjata koko yhteiskuntaa, koko julkista sektoria ja yksityistä elinkeinoelämää tehokkaisiin ilmastotoimiin, ei pelkästään toivoa sitä.

Arvoisa puhemies! Viime viikkoina on pidetty suurta ääntä siitä, että vielä lopullisesti ratkaisematta oleva Euroopan komission päästötaakanjako sekä maa- ja metsäsektorin laskeaminen mukaan ilmastomuutoksen torjuntaan aiheuttaisivat suuria riskejä koko kansakunnallemme.

Arvoisa puhemies! Suurin riskistä on ilmaston lämpenemisen kiihtyminen. Nyt on tehtävä ratkaisuja, jotka johtavat parhaaseen tulokseen koko maapallon elinehtojen kannalta. Metsät ja niiden ilmakehästä sitomat hiilivarastot uusiutuvat Suomessa hitaasti, noin 60—100 vuodessa. Sitä aikaa ei voida odotella. Hakkuutavoitteet on asetettava järkeviin mittasuhteisiin maltillisesti. Tärkeää on käyttää metsiämme pitkäikäisiin ja korkean jalostusasteen tuotteisiin, kuten puurakentamiseen. Metsäenergiaakin tarvitaan. Hallitus pohjaa siihen kuitenkin jo liian voimakkaasti ja ajaa EU:ssa pelimerkkejä, joilla EU:n jäsenmaiden ei tarvitsisi korvata hiilinielun pienenemistä muiden sektorien päästövähennyksillä lainkaan. Ei siinä ole järkeä. Näin sanoivat tällä viikolla lähes 200 ympäristö- ja ilmastotieteiden tutkijaa vedotessaan EU-ministereihin, jotta metsähakkuiden ja maankäytön ilmastovaikutusten huomioimista ei vesitettäisi täysimääräisesti. Hiilineutraalius vuoteen 2045 mennessä tarkoittaa sekä päästöjen nopeaa vähentämistä että hiilinielujen vahvistamista, ei niiden heikentämistä vielä parikymmentä vuotta.

Arvoisa puhemies! Kun YK:n ilmastomuutosta koskeva puitesopimus tuli voimaan vuonna 94, valmistauduin seuraavan kevään ylioppilaskirjoituksiin maapallon tulevaisuusmielessäni. Kun päästöjen vähentämisestä solmittu Kioton pöytäkirja tuli voimaan vuonna 2005, maailmalla tuntui olevan toivoa. Minä odotin esikoistani. Jotta maailman maat nyt pysyisivät vuonna 2015 Pariisissa sovitussa tavoitteissa, jotta lämpötilan nousu saadaan rajattua 1,5 asteeseen suhteessa esiteolliseen aikaan, mikään keskinkertainen ei riitä. Suo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

men itsenäisyyden juhlarahasto Sitran mukaan enintään 1,5 asteen lämpenemisessä pysyminen vaatisi Suomelta vuoteen 2050 mennessä vähintään 130 prosentin päästövähennykset verrattuna vuoden 90 tasoon. Uusien panosten tulee vastata korkeinta mahdollista tavoitetasoa. Olemme luvanneet, että yhteistyö tässä perustuu läpinäkyvyyteen eikä se saa vesittää päästövähennystavoitteita. Olemme Pariisissa luvanneet näin.

Arvoisa puhemies! Meistä monet tekevät lupauksia myös lapsilleen. Niitä on kuultu tämän salin puheenvuoroissa tänään useita. Minäkin olen luvannut tehdä parhaani. Vuonna 2050, jolloin päästöjen ja nielujen tulee olla tasapainossa ilmastokatastrofin estämiseksi, lapseni ovat 45-, 43-, 40- ja 34-vuotiaita. Itse olen ehkä eläköitynyt 74-vuotias.

Arvoisa puhemies! Kukin meistä tässäkin salissa tekköön parhaansa yhteisen maapallomme ja ihmiskunnan elinmahdollisuuksien turvaamiseksi. Tulevaisuus tehdään nyt. Meille kuuluu vastuu omasta osuudestamme, ei vähempää.

18.13 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Nyt on 11 vuotta siitä, kun Maailmanpankin entinen pääekonomisti Sir Nicholas Stern julkaisi raportin, joka kertoi, että ilmastomuutoksen hillintä tulee verrattomasti, paljon halvemmaksi kuin sen päästäminen ryöstäytymään. Tämä raportti sai monet yritykset kansainvälisiä suuryrityksiä myöten havahtumaan siihen, että on tosi kyseessä, ja myös monien hallitusten ekonomistit. Nyt on 10 vuotta siitä, kun hallitustenvälinen ilmastomuutospaneeli IPCC julkaisi neljännen raporttinsa, jonka pääviesti oli, että tieteellinen kiista ilmastomuutoksesta on ohi: viime vuosikymmeninä edenneille muutoksille ei löydy muuta selitystä kuin ihmiskunnan aiheuttamat päästöt. Nyt on viisi vuotta siitä, kun Maailmanpankki julkaisi Turn Down the Heat -raportin, jonka mukaan nykyinen olemme menossa 4 astetta lämpimämpään maailmaan, jossa ilmastomuutos on käynyt yhteiskunnille tuhoisaksi. Tällainen ilmastomuutos voi myös Suomessa tehdä tyhjäksi aivan kaikki haaveemme ja tavoitteemme. Kohta on kolme vuotta siitä, kun maailman hallitukset pääsivät Pariisissa yksimielisyyteen siitä, että ilmastomuutos on hillittävä alle 2 asteen, lähemmäs 1,5:tä astetta. Samat hallitukset totesivat, että maailman maiden yhteenlasketut päästölupaukset eivät tähän riitä vaan kaikkien maiden pitää tiukentaa siihenastisia päästötavoitteitaan. Tämä koskee myös EU:ta. Tämän allekirjoitti sama Sipilän hallitus, joka edelleen istuu. Saman hallituksen aikana on koettu kaksi perättäistä mittaushistorian kuuminta vuotta, joita edeltänytkin vuosi oli ennätysvuosi.

Kaikesta tästä huolimatta keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta eli KAISUsta paistaa edelleen läpi asenne, että hallitus pelkää enemmän ilmastonsuojelun hintaa kuin itse ilmastomuutosta. Tehdään vain se, mihin olemme jo EU:ssa sitoutuneet, ja sekin vain rimaa hipoen kaikki niin sanotut joustot käyttäen. Hallitus ei puhu mitään siitä, mitä oikeasti pitäisi tehdä ilmastomuutoksen hillitsemiseksi 1,5 asteeseen.

Kun Suomen itsenäisyys täytti 50 vuotta, perustettiin Sitra, Suomen itsenäisyyden juhlaruosirahasto. Nyt 100-vuotisjuhlavuonna sama Sitra neuvoo meitä poliittisia päättäjiä, että ilmastomuutoksen hillitseminen 1,5 asteeseen vaatisi Suomelta jo 60 prosentin päästövähennyksiä vuoteen 2030 ja siirtymistä negatiivisiin päästöihin vuosisadan puoleenväliin mennessä eli sitä, että vuosisadan puolivälissä hiilinielumme ovat isommat kuin päästömme. Tästä hallituksen selonteko ei puhu mitään. Sen sijaan hallitus keskittyy EU:ssa käyttämään maamme kaiken vaikutusvallan siihen, että voimme piilottaa hakkuiden rajusta, suunnitellusta kasvattamisesta aiheutuvan metsien hiilinielun pienenemisen, joka tekisi tyhjäksi valtaosan muilla sektoreilla tapahtuvista päästövähennyksistä. Hallitus tekee näin siitä huolimatta, että 68 suomalaista tutkijaa, kotimainen ilmastopaneelimme, eurooppalai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

set tiedeakatemit ja viimeksi lähes 200 huippututkijaa Euroopasta ja muualta maailmasta ovat varoittaneet hakkuiden liiallisen kasvattamisen vaikutuksesta ilmastoon ja myös metsäluonnon monimuotoisuuteen.

Hallituksen selonteko sisältää suuren joukon hyviä ja tarpeellisia asioita, mutta valitettavasti ei tarpeeksi. Lisäksi selontekoa, kuten myös viimevuotista energia- ja ilmastostrategiaa, leimaa liian suuri nojaaminen metsäbiomassaan, biopolttonesteisiin ja uhkapeliin sillä, että nämä jatkossakin katsotaan päästöttömiksi.

Arvoisa puhemies! Muistuttaisin siitä, että meillä on hieno kokemus edelläkävijyyden voimasta. Suomi oli yksi maailman ensimmäisiä maita, jotka avasivat matkapuhelut kilpailulle, mitä ilman Nokian puhelimista tuskin olisi tullut menestystä, joka nosti maamme 90-luvun lamasta ja on tuonut pitkän aikaa maaillemme suurta taloudellista hyötyä. Seuratesani kotimaista ilmastokeskustelua olen ihmetellyt sitä, olisiko tätä niin sanottua Nokian ihmettä koskaan voinut tapahtua, jos esimerkiksi Metsäteollisuus tai MTK olisivat kokeineet matkapuhelujen kilpailuttamisen omien etujensa vastaisiksi.

Arvoisa puhemies! Biopolttoaineilla ja biopolttonesteillä on oma paikkansa. Niitä tarvitaan jatkossakin. Mutta luonnon monimuotoisuus ja hiilinielujen säilyttäminen asettavat rajat sille, minkä suuruinen käyttö on vastuullista. Nyt tarvitaan katsetta ja uskoa tulevaan ja uskallusta ottaa käyttöön myös sellaisia keinoja, jotka pakottavat monia vakiintuneita toimijoita muuttamaan toimintamallejaan.

18.18 Katri Kulmuni kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin tähän edustaja Hassin puheenvuoroon vielä jatkoksi käydä läpi hieman tätä monimuotoisuuskeskustelua, jota nostitte esille ja joka on erittäin tärkeä aihealue, mutta jossa minusta ei tullut ehkä riittävästi näkyviin, mitä kaikkia toimenpiteitä myös hallitus on tehnyt sen osalta.

Kun selvitettiin sitä, miten jo itse asiassa viime vaalikaudella lisääntyneet hakkuumäärät pystyttäisiin metsien monimuotoisuudesta huolehtimalla jotenkin täyttämään, niin Suomen ympäristökeskus ja Luonnonvarakeskus tekivät selvitystä, että kyllä, metsien monimuotoisuudesta pystytään huolehtimaan, vaikka hakkuumääriä kasvatetaan, mutta se vaatii, totta kai, toimenpiteitä. Ja sellainen on esimerkiksi se, että metsälajiston uhanalaistamiskehitystä on saatu hidastettua. Se vaatii kuolleen puuston nykyistä parempaa säästämistä hakkuissa, eräiden elävien säästöpuiden lisäämistä uudistushakkuissa, luonnonhoidollista kulotusta, tietenkin puun korjuun välttämistä arvokkaista luontokohteista ja Metso-rahoista [Puhemies koputtaa] huolehtimista. Ja näistä kaikista hallitus on tehnyt toimenpiteitä, että ne etenevät.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ja vielä vastauspuheenvuoro, edustaja Hassi, ja sen jälkeen puhujalistaan.

18.19 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se, mitä edustaja Kulmuni luetteli, ei muuta yhtään miksikään sitä, että luettelemani arvovaltaiset ja isot tutkijajoukot ovat varoittaneet sen suuruudesta hakkuiden lisääntymisestä, jota Suomen hallitus suunnittelee ja johon monet hallituksen tukemat suunnitelmat perustuvat. Se ei muuta myöskään sitä tosiasiaa, että tämä hallitus on suhteellisesti kaikkein suurimmat määräraha-leikkaukset tehnyt toisaalta kehitysapuun ja toisaalta juuri nimenomaan luonnonsuojeluun ja metsäluonnonsuojeluun, joka on yksi niistä asioista, joista ensin kauhalla otettiin ja sen jälkeen lusikalla vähän annettiin takaisin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

18.20 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Tämä selonteko on laaja kokonaisuus, joka täydentää aiempaa energia- ja ilmastopoliittista selontekoa, josta myös tulevaisuusvaliokunta antoi aikanaan lausuntonsa. Otan kantaa tähän selontekoon lähinnä tulevaisuusvaliokunnan näkökulmasta.

Tulevaisuusvaliokunnan perusviesti on jo pitkään ollut se, että kestävä kehityksen haasteet on muutettava kestävä työllistävän kasvun mahdollisuuksiksi. Tämä tarkoittaa muun muassa ympäristöliiketoiminnan, cleantechin, bio- ja kiertotalouden sekä erilaisten ekosysteemipalvelujen määrätietoista ja pitkäjänteistä kehittämistä. Työllistävän kasvun ja kestävyuden yhdistämiseen tarvitaan luovuutta ja rohkeaa edelläkävijyyttä, Uskalluksen politiikka -ohjelmaa, jolla ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä kehityksen haasteet käännetään työllistävän edelläkävijyyden mahdollisuuksiksi ja kestäväksi elämäntavaksi. Agenda 2030 -mietinnössä tulevaisuusvaliokunta ilmaisi asian näin: "Agenda 2030 voi olla aikakautemme merkittävin päätös, joka muuttaa koko ihmiskunnan kehityssuunnan. Päätöksen merkitys riippuu kuitenkin siitä, miten päättäväisesti kansakunnat sitoutuvat toimintaohjelman toteuttamiseen. Siksi Suomen ja myös EU:n edelläkävijyys ja aktiivisuus toimenpiteiden käynnistämisessä ovat merkittävä esimerkki koko maailmalle."

Nyt lähetekeskustelussa oleva suunnitelma edistää kyllä kestävä kehitystä, mutta se ei kuitenkaan riitä, vaan tavoitteena pitää olla sellainen edelläkävijyys, jolla kestävä kehityksen investoinnit muuttuvat kestäväksi työllistäväksi kasvuksi. Suomessa esimerkiksi aurinko- ja tuulienergiaan, älyliikenteeseen, fotonikkaan ja älykkäisiin sähköverkkoihin liittyvät ratkaisut voidaan huomioida paremmin viennin edistämässä ja kestävä työllistävän kasvun tavoitteissa, vaikka niiden painoarvo Suomen kotimarkkinoilla olisikin vielä kovin marginaalinen. Suomella on merkittävää vientipotentiaalia myös jätteitä hyödyntävässä kiertotaloudessa. Vientipotentiaalit on huomioitava lisäksi koulutus- ja tiedepolitiikassa osaamisen ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvoisa puhemies! Suunnitelmassa todetaan, että se on tehty rinnakkain vuoden 2016 lopulla valmistuneen energia- ja ilmastostrategian kanssa ja tämän avulla pannaan toimeen hallitusohjelman ilmastopolitiikan tavoitteet. Keskipitkän aikavälin tavoitteissa tulisi lisäksi huomioida Agenda 2030 -selonteon ja eduskunnan Agenda 2030 -mietinnön toimenpiteet. Keskeinen kysymys kuuluukin, toteuttaako keskipitkän aikavälin suunnitelma myös Agenda 2030 -toimenpideohjelman. Pyrkii se Agenda 2030 -toimenpideohjelmassa määriteltyyn edelläkävijyyteen, ja edistääkö se kestävä kehityksen politiikkajohdonmukaisuutta?

Agenda 2030 -tavoitteet mainitaan selonteossa ruokahävikin vähentämisen yhteydessä, ei paljon muualla. Lisäksi mainitaan, että ilmastovuosikertomuksen seurantatietoja hyödynnetään Agenda 2030 -toimeenpanossa, mutta eikö tämän keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman vuoteen 2030 tulisi toteuttaa Agenda 2030 -toimenpideohjelmaa? Nyt tämä yhteys käy epäselväksi. Kysynkin: mikä merkitys Agenda 2030:llä on hallituksen mielestä, ja mitä siinä korostettu politiikkajohdonmukaisuus oikein tarkoittaa? Toivon valiokunnassa mietittävän näiden kahden ohjelman yhteyksiä tarkemmin, se jää nimittäin tässä kovin epäselväksi.

Arvoisa puhemies! Suunnitelmassa on paljon hyviäkin asioita, ja erityisesti kiitän siitä, että siinä korostetaan kuluttajälähtöistä toimintaa. Kuluttajathan eivät ole ainoastaan passiivisia tiedon vastaanottajia ja palvelujen käyttäjiä, vaan teknologia- ja energiamurros tekee heistä aktiivisia toimijoita energiamarkkinoilla monissa eri rooleissa: kuluttajana, tuot-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

tajana ja jopa investoijana. Kotitalouksissa on merkittävä energiansäästö- ja tehokkuuspotentiaali: esimerkiksi lämmönvaihtimilla, lämpöpumpuilla, eristeillä ja älykkäillä ohjausjärjestelmillä on mahdollisuus saada aikaan suuria säästöjä kotitalouksien sähkön- ja lämmönkulutuksessa. Kansalaisille jalkauttamisen lisäksi kuntien ja maakuntien on otettava tämä asia omakseen. Kestävä kehitys ja siihen liittyvä ilmastopolitiikka on saatava kuntien ja maakuntien strategioihin ja toimintatapoihin. Hiilineutraali kunta eli Hinku-kuntakonsepti on hyvä esimerkki tästä.

Arvoisa puhemies! Aivan lopuksi: Käsittelyssä olevassa selonteossa pohjoismainen yhteistyö liittyy lähinnä kestävän liikenteen kehittämiseen. Pohjoismaisen yhteistyön tarpeet ja haasteet ovat kuitenkin suurempia. Tulevaisuusvaliokunnan kuulemisissa asiantuntijat korostivat muun muassa Pohjoismaiden yhteisen sähköverkon kehittämisen ja ylläpitämisen tärkeyttä osana kestävää kehitystä.

18.26 Kari Kulmala si: Arvoisa puhemies! Yhdessä jo hyväksytyn energia- ja ilmastostrategian kanssa selonteko määrittelee ne keinot, joilla saavutetaan hallitusohjelmassa, EU:ssa ja Pariisin ilmastopöytäkirjassa sovitut ilmastotavoitteet. Selonteossa keskitytään kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen taakanjakosektorilla, johon kuuluvat muun muassa liikenne, maatalous, lämmitys ja jätehuolto. Selonteko on lisäksi merkittävä askel kohti hiilineutraaliutta.

Suomen pitkän aikavälin tavoite on vähentää päästöjä vähintään 80 prosenttia vuoteen 2050 mennessä vuoden 1990 tasosta. On selvää, että päästöjen vähentämiseksi tehtävien toimien tulee olla maailmanlaajuisesti oikeudenmukaisesti toteutettuja, oikea-aikaisia, taloudellisia ja oikein kohdennettuja. Päästöjen vähentämiseen tulee sitouttaa myös USA. Yhtä tärkeää on päästövähennystoimien yhtäaikainen ajoitus. Tällöin voimme mahdollisimman hyvin estää hiilivuodon eli teollisuuden siirtymisen maihin, missä päästöistä rangaistaan vähemmän tai ei ollenkaan. Päästöjen osalta tuntuu erikoiselta, mikäli Suomi joutuu vähentämään päästöjään 39 prosenttia ja Virossa riittää 13 prosentin päästöjenleikkaus ja esimerkiksi Puolan ja Kroatian täytyy vähentää päästöjään vain 7 prosenttia vuoden 2005 tasosta. [Laura Huhtasaari: Niinpä!] Tällaisen hyväksyminen ei ole oikeudenmukaista. Pidän myös tärkeänä, että tässä selonteossa esitetyt toimet eivät saa merkittävästi heikentää talouskasvuamme, koska olemme vihdoin päässeet vakaalle talouskasvun tielle.

Maataloudessa lisätoimet koskevat pääasiassa eloperäisten maiden päästöjen hillintää. Tällöin päästöjä vähennetään muun muassa nostamalla pohjaveden pintaa säätösalaojituksen avulla, metsittämällä ja kosteikkometsittämällä eloperäisiä maita ja edistämällä biokaasun tuotantoa maataloudessa. Selonteon mukaan tutkimus- ja kokeilutoiminnalla pyritään edistämään hiilen sitomista maaperään, ja tämä on osa Suomen tukemaa kansainvälistä aloitetta maaperän hiilivarastojen lisäämisestä vuosittain 4 promillen verran.

Arvoisa puhemies! Liikenteessä on suurin päästövähennyspotentiaali. Liikenne aiheuttaa noin viidenneksen Suomen kasvihuonekaasupäästöistä. Tästä huolimatta haluan onnitella kaikkia Saudi-Arabian naisia. Olette maailmassa viimeisinä saaneet oikeuden ajaa itse autolla. Toivottavasti teidän ajokortin saamistanne ei muilla tavoilla hankaloiteta. Olette ajo-oikeutenne todellakin ansainneet. [Teuvo Hakkarainen: Toimiikohan käytännössä?]

18.29 Katri Kulmuni kesk: Arvoisa puhemies! Tänään, kun käsittelemme keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmaa, kysymys ei itse asiassa ole siitä, miten teollisuudessa tai energiapuolella pitäisi tehdä ilmastopolitiikkaa, vaan kysymys on siitä, mitä me kaikki, jo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

kainen, voimme tehdä omassa elämässämme, niitä päätöksiä, jotka vaikuttavat oman kulutuksen kautta myös ilmastoon.

Kun miettii sitä pitkää kaarta, että Pariisinkin ilmastositoumuksista on pian kaksi vuotta kulunut, ja vaikkapa tätä keskustelua, jonka kävimme, itse asiassa niitä Suomen linjauksia, kun me asumme metsäisessä maassa metsien keskellä, niin Pariisin ilmastositoumus pystytään kyllä Suomen tavoitteilla ja nykyisillä linjauksilla täyttämään erinomaisesti meidän toimestamme, ja me pystymme myös tarjoamaan monille, monille muille valtioille uusiutuvan energian osaamista ja fossiilisista polttoaineista eroon pääsemisen osaamista.

Arvoisa puhemies! Ajattelin puhua ensin liikenteestä, koska se on kuitenkin kaikista suurin osa päästökaupan ulkopuolisista sektoreista, ja jokainen joka päivä käyttää liikennettä jollain tavalla.

Se, että ollaan ensimmäistä kertaa saatu esimerkiksi sähköautoihin erittäin merkittävät panostukset, kertoo siitä, että nyt ollaan siirrytty puheista konkretiaan ja laitetaan miljoonia euroja siihen, että saisimme meidän autokantamme myös sähköistettyä. Mutta toki se ei yksistään riitä. Meidän täytyy tehdä nopeita toimia, meidän täytyy tehdä ne taloudellisesti, sosiaalisesti, kaikin puolin kestävästi, ekologisesti, ja se vaatii myös sitä, että me pystymme vaikkapa biopolttoaineiden sekoitevalvoitetta nostamaan. Kysymys on ennen kaikkea siitä, että raskaalla teollisuudella ja lentoliikenteellä ei ole olemassa sellaista akkuteknologiaa. Jos ajatellaan, että 25 EU-maassa on olemassa jonkinlainen sekoitevalvoite, niin Suomessa se on varsin kunnianhimoinen, kuten naapurimaallamme Ruotsilla myös, ja jos ajatellaan maailman ehkä edistyskäsimmäisiä alueita ilmastokysymyksissä, vaikkapa Kaliforniassa, niin San Francisco ja Sacramento taitavat olla suomalaisen Nesteen suurimmat asiakkaat siksi, että ne ovat päättäneet siirtyä sataprosenttisesti uusiutuviin polttoaineisiin.

Mitä tulee sitten siihen, kuinka merkittäviä biopolttoaineet ovat Suomessa ja kuinka merkittäviä biokaasun tuotantomahdollisuudet ja autojen konvertointi ovat, niin ennen kaikkea maaseudulla ja harvaan asutuilla alueilla tällä on erittäin suuri merkitys. Ja ei sekään ole vähäpätöinen asia, että myös globaalisti isot toimijat, suuryritykset, rahavirratt ovat kiinnostuneita investoimaan Suomeen. Se, että omalle kotiseudulleni kiinalainen Kaidi suunnittelee isoa biojalostamoa, kertoo siitä, miten kysymys on globaalisti niin merkittävä, että myös kiinalainen pääoma hakeutuu Suomeen ja suomalaisten teknologian osaamisen resurssien keskelle.

On paljon myös keskusteltu siitä, kuinka paljon ilmastomuutoksen hillitseminen ja talouden edut jotenkin olisivat ristiriidassa. Eivät ne mielestäni ole ristiriidassa, jos me toimimme fiksusti ja pidämme huolta kaikenlaisesta kestävydestä. Mutta kyllä täytyy miettiä myös sitä, minkä ilmastoministeri Tiilikainenkin tässä sanoi, että kun meidän ilmakemämme ei tiedä, missä vaikkapa se metsien hakkuu tehdään, niin täytyy pitää huolta siitä, että se tehdään semmoisilla alueilla, joissa metsät kasvavat koko ajan enemmän kuin niitä käytetään ja joissa itse asiassa hiilivarasto, hiilinielut koko ajan kasvavat, eli vaikka tulee hiilinielussa notkahdusta, niin silti se kasvu jatkuu. Ei ole suomalaisen työntekijän, suomalaisen teollisuuden tai suomalaisen talouden kannalta järkevää siirtää niitä toimintoja jonnekin muualle, missä ei ympäristöllisestä kestävydestä ollenkaan samalla tavalla kanneta huolta.

Lopuksi haluan todeta vielä sen, että jokainen pystyy tekemään myös omassa asumisessa ja vaikkapa ruokailutottumuksissa päivittäin ilmastotekoja. Se, että hävikkiruokaa pystytään vähentämään, on erittäin tärkeä asia, ja kyllä myös se, että kaupungit, kuten tuossa KAISUssa tuli esille, pystyisivät siirtymään uusiutuvan energian käyttöön. Minusta on ol-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

lut suoraan sanottuna surullista seurata sitä, miten oman maani pääkaupungissa, aina kun tänne tulen, on kivihiilikasa tervehtimässä. Naapurimaassa on Tukholmassa jo aikaa sitten siirrytty siihen, että 80-prosenttisesti se on hiilivapaa. Ja investoipa toisen naapurimaan Tanskankin Kööpenhamina aivan uuden bio-CHP-laitoksen, jonka investoinnin sai rakentaa suomalainen Valmet. Nämä ovat hyviä uutisia muista naapurimaista. Toivottavasti myös Suomessa seurataan samalla linjalla.

18.35 Johanna Karimäki vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Kulmuni totesi, että Suomessa metsät kasvavat enemmän kuin niitä hakataan, mutta hallituksen omassa ilmasto- ja energiastrategiassahan on tavoitteena puolittaa metsien hiilinielut vuoteen 2030 mennessä. Vaikka elämme täällä pohjoisten metsien keskellä, mihin itse viittasitte, niin emmehän me voi saavuttaa Pariisin ilmastotavoitteita, jos me emme noudata Pariisin ilmastovelvoitteisiin kuuluvia hiilinielun säilyttämissääntöjä. Kysymyshän on siitä, että sääntöjen tulee olla globaalisti kestävä, kaikille samat, perustua todellisiin päästöihin ja hiilinielujen kehitykseen.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Vastauspuheenvuoro, edustaja Kulmuni, ja sen jälkeen puhujalistaan.

18.35 Katri Kulmuni kesk (vastauspuheenvuoro): Kuten edustaja Karimäki hyvin tietää, niin Suomen hiilinielu, Suomen hiilivarasto tulee kasvamaan, mutta se, että me lisäämme hakkuita sen edellisen vaalikauden metsästrategian päätöksen pohjaisesti, tarkoittaa sitä, että kyllä hieman aikaa hiilinielumme odotetusta kasvusta pienenevät mutta ne palautuvat. Itse asiassa kokonaisuudessaan ne kasvavat koko ajan. Tuoreimpien lukemien mukaan esimerkiksi Luonnonvarakeskus on arvioinut, että Suomen metsien hiilinielu olisi 20—30 miljoonaa hiilidioksiditonnia vuonna 2030 eikä esimerkiksi 13,5 miljoonaa hiilidioksiditonnia, kuten esimerkiksi Luonnonvarakeskuskin on aikaisemmin arvioinut.

On erittäin tärkeää, että Suomessa pystyy olemaan metsäteollisuutta, että Suomessa pystyy olemaan puurakentamista, ja ne asiat, jätteetkin, jotka eivät sitten mene sinne puurakentamiseen tai pitkäaikaiseksi tuotteeksi, täytyy kyllä pystyä johonkin kiertotalouden nimissä käyttämään.

18.37 Laura Huhtasaari ps: Arvoisa puhemies! Minä olenkin ekaa kertaa nytten täällä. Kiva katsoa, tämä on upea sali — ja siellä on komeita kansanedustajia paikalla.

EU:n ilmastopimuksen soveltamisneuvotteluissa Suomi unohti oman ohjelmansa. Hallitus on sitoutunut vuodelle 2030 päätetyn ilmasto- ja energiapaketin markkinaehtoiseen toteuttamiseen. Teollisuuden kansainvälinen kilpailukyky ja hiilivuodon torjunta ovat ilmastopolitiikan keskeisiä lähtökohtia. Komission esitystä ei voida toteuttaa markkinaehtoisesti, ja se vaarantaisi teollisuutemme kilpailukyvyn sekä kiihdyttäisi EU:ssa edelleen suomalaisen teollisuuden ulosliputusta, eli suomeksi: hiilivuoto kiihtyisi EU:n sisällä, suomalaiset työntekijät joutuisivat kilometritehtaalte ja maksaisivat tästä lisäveroa ja korkeampaa bensen ja sähkö hintaa.

Kahden edellisen hallituksen lepsuuden johdosta suomalaisen teollisuuden kilpailukyky on uhrattu EU:n ilmastopolitiikan alttarille jo 30 prosenttia suhteessa tärkeimpiin kilpailijamaihin nähden. Tässä on yksi keskeinen syy, miksi nyt jouduttiin kilpailukykyämme parantamaan sisäisellä devalvaatiolla, palkkoja alentavalla kiky-sopimuksella. Tämä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

tie on nyt käyty loppuun, ja Suomen on puolustettava teollisuutemme kilpailukykyä EU:n ilmastoneuvottelupöydissä. EU:n ilmastopolitiikan taloudellinen mielettömyys jatkuu ja pahenee. Niissä maissa, joissa päästöjä vähentävät investoinnit olisivat suhteessa edullisimpia, pyritään minimaalisiin päästövähennyksiin. Niissä maissa, joissa investoinnit ovat suhteessa kaikkein kalleimpia, pyritään maksimaalisiin päästövähennyksiin. Perussuomalaiset ovat olleet ainoa poliittinen voima, joka on yrittänyt estää tämän katastrofin. Suomen teollisuuden, kotitalouksien, maatalouden sekä liikenteen päästöt ovat jo minimaaliset verrattuna Puolaan, Romaniaan, Bulgariaan ja jopa Saksaan ja Tanskaan.

Miksi hallitus ei julkaise esityksensä todellista hintalappua? Pellervon taloustutkimuksen mukaan kaukolämmityksen hinta nousee asukkaille noin 40 prosenttia. Kotitalouksille tulee vuositasolla 400—600 miljoonan euron, teollisuudelle 800—1 200 miljoonan euron lisälaskut. Ja vielä liikenteestä: LVM:n oman arvion mukaan se on 800 miljoonaa euroa vuositasolla.

Arvoisa puhemies! Maailman parhaisiin yliopistoihin lukeutuvan MIT:n tekemän laskelman mukaan Pariisissa ilmoitetuilla toimenpiteillä ilmaston arvioitu lämpeneminen hidastuisi 0,2 astetta vuoteen 2100 mennessä.

18.40 Johanna Karimäki vihr: Arvoisa puhemies! Jo monta talvea on ollut Etelä-Suomessa vähälumista. Hiihtokausi on jäänyt lyhyeen ja lasten lumileikit vähiin. Hirmumyrskyt Irma ja Harvey ovat pyyhkäisseet laajaa tuhoa Amerikassa. Niiden aiheuttama inhimillinen hätä on suurta, ja jälkeen jäi miljardien jälleenrakennuslasku. Silti ihmiskunta hidasotelee ilmastomuutoksen torjunnassa. Ihmettelen, onko Sternin raportin viisaat opetukset unohdettu. Ilmastomuutosta on torjuttava mahdollisimman aikaisin. Muuten sen kustannukset ovat mittavat.

Yksi kohtalonkysymys on Pariisin ilmastopimuksen toimeenpano. Uutena toimena sopimus tuo globaalin hiilinielujen suojelun. Metsien nieluja pitää kasvattaa, ei vähentää. Metsien käytön vertailutason määrittelyssä tulee huomioida maankäytön todelliset ilmastovaikutukset. Maiden ei tule voida asettaa vertailutasoja kansallisesti omin päin, sillä se on luonnontieteen näkökulmasta mielivaltaista ja globaalisti kestäväntöntä. Laskentasaäntöjen tulee perustua päästöjen todelliseen kehitykseen. Mutta Sipilän hallitus aikoo puolittaa Suomen metsien hiilinielut vuoteen 2030 mennessä.

Monet metsä- ja ilmastotutkijat ovat esittäneet huolen hallituksen ylimitoitetuista bioenergiatavoitteista. Niiden toteutuessa ilmastopäästöt eivät vähene lähivuosina ja luonnon monimuotoisuus on uhattuna. Suomella on korkean teknologian maana mahdollista edistää vihreää teknologiaa, pitkäkestoisten puutuotteiden valmistamista sekä tuuli- ja aurinkoenergian lisäämistä. Kestävä biotalous on myös osa ratkaisua — kohtuullisuuden ja kestävyysrajoissa. Autoilun viherryttäminen ei voi pohjautua vain biopolttoaineisiin, vaan lisätukea tarvitaan sähkö- ja biokaasuautoiluun.

Hallituksen energia- ja ilmastostrategiassa ei ehdoteta nopeasti vaikuttavia keinoja kivihiilen käytön vähentämiseksi, ja hallitus aikoo jopa lisätä turpeen polttoa. Hiilineutraali Suomi on mahdollinen jo 2030-luvulla, ja kivihiilen käytöstä lämmityksessä on luovuttava jo vuonna 2025. Hallitus ei esitä sähkön pientuotannolle konkreettista tukea. Vihreiden pienenergiaohjelma vauhdittaisi maatalojen biokaasulaitoksia, maalämpöä ja aurinkoenergian pientuotantoa. Erityisesti julkisten rakennusten maalämpöön siirtymisessä on potentiaalia, ja aurinkoenergiasta on tehtävä houkutteleva vaihtoehto myös taloyhtiöille, kerros-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

taloille ja rivitaloille. Se vaatii muutoksia sähkömarkkinalakiin sekä kotitalousvähennyksen laajennusta.

Kunnissa tehtävä ilmastotyö on keskeistä. Panostetaan kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen sekä tehokkaaseen joukkoliikenteeseen. Tarvitaan lisää vuoroja ja yhteyksiä julkiseen liikenteeseen sekä lisää raideliikennettä kaupunkeihin ja kaupunkien välille. Ihmisten ilmastoystävälliset valinnat, kuten kierrätys, on tehtävä helpoiksi.

Ministeri Tiilikainen mainitsi ruokahävikin vähentämisen keskeisenä ilmastotekona. Toivon ministerin edistävän ruokapoliittisen selonteon yhteydessä hyväksyttyjä ponsia ruokahävikin vähentämiseksi. On syytä asettaa elintarvikeketjun eri osien ruokahävikin vähentämiselle numeeriset tavoitteet sekä selvittää elintarvikkeiden päiväysmerkintöjä koskevat uusimistarpeet hävikin vähentämiseksi.

Se, mitä syömme, on myös olennaista ilmastopäästöjen vähentämisessä. Kasvisproteiinien hiilijalanjälki on paljon pienempi kuin lihan. Valtakunnallisesti kouluissa järjestettävällä viikoittaisella kasvisruokapäivällä olisi iso ilmastovaikutus.

Ilmastonmuutoksen torjunnassa on kysymys siitä, että lapsillamme ja heidän lapsillaan on hyvä elää maapallolla. Aikaa ei ole hukattavaksi, sillä globaali puolentoista asteen lämpeneminen saavutetaan jo vuonna 2024, jos päästöjä ei nopeasti leikata. Tässä on, arvoisat edustajat, myös selitys sille, minkä takia myöskään metsien hiilinieluja ei pidä vähentää: meillä ei ole aikaa odotella puuston kasvua, kun päästöjä pitää vähentää jo tänä päivänä. Suomen ja EU:n pitää leikata päästöjä 60 prosenttia vuoteen 2030 mennessä, jotta Pariisin velvoite saavutetaan.

18.45 Katri Kulmuni kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En tiedä, kuulinko aivan oikein, mutta jäi sen verran harmittamaan, että täytyy kommentoida tätä kivihiili-asiaa. Kuitenkin kun hallitus on esittämässä lakia, joka kieltää kivihiilen käytön, niin en nyt kyllä ensimmäisenä olisi hallitusta kritisoinut siitä, ettei kivihiilen käytön estämiseksi tehdä toimenpiteitä. Ensimmäinen maa maailmassa, joka tulee kieltämään sen lainsäädännöllä.

Tästä metsien monimuotoisuudesta haluaisin vielä ottaa esille erään erittäin mielenkiintoisen Greenpeacen tekemän tutkimuksen tämän vuosituhannen alusta, 2000—2013. Siinä vertailtiin pohjoisten koskemattomien metsien metsäkatoa, ja tällä ajanjaksolla Suomessa metsäkato oli 0,2 prosenttia. Sama luku oli Venäjällä 7,2, Alaskassa 5,9 ja Kanadassa 4,5. Metsäteollisuus siirtyy kuitenkin johonkin, kun tuotteille on kysyntää. Me emme varmastiakaan halua, että se siirtyy Suomesta pois.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Vastauspuheenvuoro, edustaja Karimäki, ja sen jälkeen puhujalistaan.

18.46 Johanna Karimäki vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen tavoite luopua kivihiilestä on tärkeä ja kannatettava, mutta se on edennyt kovin hitaasti. Hallitus ei ole tehnyt asian eteen yhtään mitään tähän mennessä, ja kivihiilen käyttö on tämänkin vuoden alusta lisääntynyt 3 prosenttia. Tämä on todella valitettavaa, kun on ollut jo kaksi vuotta aikaa valmistella laki ja tuoda se tänne käsittelyyn.

Metsäluonnon monimuotoisuus valitettavasti hupenee kovaa vauhtia. Tutkijat ovat keroneet kuudennesta sukupuuttoaallost. Erityisesti lahoppuista riippuvainen lajisto kärsii, ja populaatioiden välinen geenivaihtelu on uhattuna, kun alueet ovat pieniä ja pirstoutuneita.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

Täällä Etelä-Suomessa varsinkin on hyvin vähän luonnontilaista, suojeltua vanhaa metsää, ja sen takia vihreät esittävätkin luonnonsuojelualueiden hankintamäärärahoihin merkittäviä lisäpanoksia muun muassa tulevan vuoden budjettiin.

18.48 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Tuntuu siltä, että kaikki muut paitsi perussuomalaiset ovat kompastuneet tuohon vihreään lankaan ja kaikki tuntuvat uskovan, että Suomi pelastaa koko maailman. Mutta minä olen sitä mieltä, että täällä voi lyödä ja hyppiä korkealle, lyödä karvattomaan rintaan ja sanoa, että täältä pesee — ei tapahdu mitään. Ihan sama vaikka tehtäisiin reservaatti tästä Suomesta — ilmastomuutokselle sillä ei ole mitään merkitystä. Suomessa on maailman puhtain teollisuus, mitä päästöihin tulee, ja jos se siirtyy vaikka Venäjälle, sinnehan voidaan tehdä vaikka Suomen kokoinen aukko — siis kaikki puut pois — ja silloin niitä haittoja saattaa tulla. Mutta eihän semmoisesta välitä varsinkaan vihervasemmisto, koska se haluaa, että täällä on työttömyyttä ja kurjuutta, ja sitten toveripopulismi ja vihreä populismi purevat nimenomaan tänne.

Hallitusohjelmassa sovittiin perussuomalaisten vaatimuksesta, että Pariisin ilmastopöytäkirjan tavoitteisiin Suomi osallistuu vain markkinaehtoisesti. Tämän piti tarkoittaa, että Suomi ei ryhdy taakanjakoihin eikä energiantuotantotukipaketteihin. Suomi otti kuitenkin kantaakseen EU:n eniten saastuttavien maiden Puolan, Romanian ja Bulgarian päästövelvoitteet, koska ne eivät muuten olisi ratifioineet Pariisin sopimusta ja EU olisi jäänyt silloin sopimuksen ulkopuolelle.

Arvoisa puhemies! Tämä solidaarisuus merkitsee suomalaisille kotitalouksille 500 miljoonan euron ja teollisuudelle 800—1 200 miljoonan euron lisälaskua vuositasolla Peller-von taloudellisen tutkimuslaitoksen mukaan. Kalliita suomalaisille työntekijöille ja yrittäjille tällaiset sopimukset. Eivätkä lisälaskut jää tähän, koska keskustavetoinen hallitus ilmastopöytäkirjaan vedoten suunnittelee toteuttavansa miljardiluokan veroeurojen tulonsiirron yksityisille toimijoille. Kuinka ollakaan ne ovat päättäjien lähipiiristä. Esimerkiksi tuulivoimalle ollaan etsimässä uutta noin miljardin euron tukipakettia, joka tulee syöttötä-riffien, 2—3 miljardin euron lisäksi. Siksi Suomi otti kantaakseen Puolan, Romanian ja Bulgarian päästöosuudet. Löytyykö maastamme rohkeaa tutkivaa journalismia, joka paljastaisi tämän rakenteellisen korruption?

Mielenkiintoista on nyt todeta, että ennen kesäkuuta hallituksessa olleet puolueet sopivat, että uusiutuvan energian tukipakettien lainvalmisteluakaan ei aloiteta ennen kuin tuulivoiman infraäänien terveystutkimukset on tehty. Niistä on vasta ykkösvaihe toteutunut. Kakkosvaihehan vasta selvittää, onko infraääni aiheuttanut tuulivoimalan lähellä asuville oireet vai ei. Tällainenko arvo- ja moraalipohja on nyt hallituksessa, ettei se edes noudata omia päätöksiään, kun kiirehtii jakamaan omalle hyvä veli -verkostolleen miljardikaupalla euroja? Mistä leikataan lisämiljardit?

18.53 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Hienoa, että täällä ovat edustajat Savio, Hakkarainen ja Mäkelä, perussuomalaiset, paikalla, ettei tarvitse ihan tyhjiä seinille puhua.

Tulevaisuuden varalle olisi aina hyvä olla suunnitelma. Aiheena on tänään ilmastopoliitiikan suunnitelma vuoteen 2030. Selkeät tavoitteet auttavat tekemään oikeansuuntaisia asioita ja päätöksiä myös politiikan saralla. Hallituksen toimintasuunnitelma "Kestävän kehityksen Suomi" tavoittelee parempaa sosiaalista oikeudenmukaisuutta, ympäristöystävällisempää tulevaisuutta sekä kestävämpää taloutta. Kestävä kehitys on valtavan tärkeä teema. On pyrittävä löytämään ympäristöystävällisiä ratkaisuja, mutta samanaikaisesti tu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

lee huolehtia talouden rattaiden pyörimisestä ja ihmisten hyvinvoinnista. Edellinen virke tiivistää oikein hyvin perussuomalaisten näkemyksen energia- ja ilmastopolitiikan osalta. Kestävään kehitykseen on panostettava kansallista etua valvoen. Tässä suhteessa Suomen on suhtauduttava varauksella EU-alueen laajoihin ilmastopoliittisiin hankkeisiin, ettei meillä nieltäisi purematta erityisen haitallisia esityksiä.

Me perussuomalaiset kannatamme kotimaisten energianlähteiden käytön vahvistamista. Esimerkiksi turve ja puu ovat keskeisiä palasia suomalaisen energiapolitiikan saralla. On perusteltua pyrkiä mahdollisimman korkeaan energiaomavaraisuuteen. Myöskään huoltovarmuustekijänä kotimaisten energianlähteiden merkitystä ei voi kyllin korostaa. Mitä tulee energianlähteiden uusiutuvuuteen, hyvällä suunnittelulla kotimaisia luonnollisia energianlähteitä kyetään hyödyntämään kätevästi. Erilaisten energiantuotantoon liittyvien tukien osalta tulee suomalaisten elinkeinonharjoittajien asemaa puolustaa. Tuet eivät saa johtaa vinoutuneeseen jakaumaan eri energiantuotantomenetelmien osalta. Kasvihuonepäästöjen osalta nykyisten polttoaineiden korvaaminen uusiutuvilla biopolttoaineilla on järkevää politiikkaa, ja tällä saralla Suomella on osaaminen hyvällä tasolla. Kotimainen cleantech-ala on kehittynyt viime vuosina harppauksin, ja suomalaisyrityksiä on kannustettava tarttumaan ilmastopolitiikkaan nivoutuviin liiketoimintamahdollisuuksiin.

Sähköautot ovat tulevaisuutta, ja siellä meillä Uudenkaupungin autotehtaalla mielellään valmistetaan tulevaisuudessakin sähköautoja. Tulee suomalaisille töitä ja vienti vetää, jos vain on kysyntää sähköautoilla. Sähköautoilua ja muuta ympäristöystävällisempää liikkuamista on edistettävä, mutta tällä saralla ei pidä mennä liiallisuuksiin esimerkiksi kohdentamalla suomalaisille autoilijoille ylisuuria veroja tai leikkaamalla ympäristönsuojelun perusteella kilometrikorvauksia.

Arvoisa puhemies! Globaalisti ajateltuna väestönkasvu varsinkin köyhissä maissa jatkuu edelleen. Maapallo ei kestä myöskään tätä kehitystä loputtomiin. Nälkään kuolee valtavat määrät ihmisiä joka päivä. Ilmastomuutoksesta puhutaan, päästövähennysten pitäisi olla jokaisen maan velvollisuus. Jotkut maat Euroopassakin ovat vapaamatkustajia tässä asiassa. Suomi kantaa vastuunsa ilmastopolitiikassa, mutta meidän hartioillemme ei voi laittaa toisten velvoitteita.

Edustaja Immonen otti esille myös puurakentamisen puheessaan. Suomi voisi olla todella puurakentamisen mallimaa. Samoin perussuomalaisten ryhmän puheessa tuli esille maatalouden tärkeä merkitys ja asema maassamme. Suomen maataloutta päästöjen suhteen syytetään usein rankasti. Usein maataloutemme kohdalla on kuitenkin tehty viime vuosien ajan erittäin hyviä uudistuksia muun muassa vesistöjämme ajatellen. — Kiitos.

18.58 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tämän ilmastopolitiikan suhteen meidän ongelmamme näissä sitoumuksissa, mitä olemme tehneet, on juurikin tämä lähtötaso, joka Suomessa on ollut jo varsin hyvin ennaltaan. Nyt kun me lähdemme toteuttamaan entistä tiukempia päästövaatimuksia, niin olemme ongelmissa erityisesti liikenteen suhteen. Vähänkin asiaan perehtyneenä kuulostaa mahdottomalta, että niihin tavoitteisiin liikenteen päästöistä voitaisiin millään realismilla päästä, koska se autokanta, mitä me tällä hetkellä ostamme uutena, on vasta elinkaarensa puolessavälissä vuonna 2030. Voidaan puhua esimerkiksi dieselistä luopumisesta, mutta eihän siitä dieselistä luovuta vielä ennen kuin vuoteen 2040 mennessä, vaikka tänä päivänä ei myytäisi yhtään dieselautoa.

Jos kaikkiin autoihin asennetaan vuodesta 2020 lähtien erään valmistajan toimesta sähkömoottori eli myöskin lasketaan hybridit, niin eihän se autokanta sitä kautta ole uusiutu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

nut kuin vuosikymmenten kuluessa. Sähköautojen teknologia on kallista, puolivalmista, ja on kyseenalaista, miten ympäristöystävällinen se koko elinkaarensa matkalta on. Toisaalta, mistä niitä satojatuhansia sähköautoja tulisi, kun ne ovat niin kalliita, että vain pienellä kansanosalla on varaa niitä uusina ostaa, ja käytettyinä niitä ei ole markkinoilla? On tiettyjä epäilyksiä siitä, miten se akkuteknologia kestää esimerkiksi 10—15 vuoden kuluttua edes kierrättää niitä autoja uusille omistajille käytettyinä.

Kuitenkin Suomi on pitkien etäisyyksien maa, jossa auto on välttämättömyyshyödyke. Se on edellytys liikkumiselle ja työnteolle, ja ilman sitä liikkumista ja työnteoa meillä ei ole rahaa myöskään ympäristönsuojeluun. Nämä edellytykset meidän täytyy välttämättä suomalaisilla säilyttää, että me voimme autoilla.

19.00 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Energiapolitiikka on Suomen teollisuudelle, taloudelle, kehitykselle erittäin tärkeä, ja se tulee jatkossakin hoitaa järkevästi ja taloudellisesti.

Edustaja Hakkarainen otti täällä äsken esille muun muassa tuulivoiman syöttötariffin. Tämä syöttötariffi on tullut valitettavan kalliiksi veronmaksajille vuosien myötä. Se on onneksi hieman laskenut, mutta sen taso on edelleen 83 euroa 50 senttiä megawattituntia kohden, ja tämäkin huolimatta siitä, että tuulivoima on erittäin epävarma energianlähde. Hallitusohjelmassa syöttötariffikiintiö päätettiin rajata 2 500 megavolttiampeeriin, mutta tämäkin kiintiö edelleen aiheuttaa kansalaisille, veronmaksajille, satojen miljoonien eurojen lisälaskun vielä vuosikausien ajan. Kuten edustaja Hakkarainen äsken totesi, niin hallitus suunnittelee edelleen uusia uusiutuvan energian tuotantotukia.

Arvoisa puhemies! Valitettavasti myös tuulivoimaan liittyviä infraäänien vaikutuksia kansalaisille on vähätelty. Monet ihmiset kokevat tuulivoiman tuotantoalueilla sairastuneensa, kokevansa terveyshaittoja. Heille on vuosikausien ajan ehkä jopa naureskeltu, ainakin heidän ongelmiaan on vähätelty, ja tämä on aiheuttanut kyllä oireita kärsiville ihmisille suurta tuskaa. Perussuomalaiset kuitenkin suhtautuvat näiden ihmisten ongelmiin vakavasti, ja vaadimme, että näistä infraäänien vaikutuksista, varsinkin terveysvaikutuksista, tehdään laajamittainen, puolueeton selvitys.

Arvoisa puhemies! Aivan lopuksi: on tietysti selvää minulle tekniikan alan koulutuksen saaneena, että uutta teknologiaa on syytä jatkossakin kehittää, mutta sen täytyy jatkossakin olla markkinaehtoista, ei yhteiskunnan tukiin perustuvaa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan, jolle liikenne- ja viestintävaliokunnan, maa- ja metsätalousvaliokunnan ja talousvaliokunnan on annettava lausunto.